

Handläggare
Roberto Chaer
Telefon: 08-508 31 980**Till**
Kulturnämnden

Underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 för Kulturförvaltningen

Förslag till beslut

1. Nämnden godkänner kulturförvaltningens underlag för budget 2025 med inriktning 2026 och 2027 och överlämnar ärendet till kommunstyrelsen
2. Ärendet justeras omedelbart

Maria Jansén
KulturdirektörLena Nilsson
Administrativ chef

Ärendets beredning

Ärendet har handlagts av administrativa staben i samarbete med verksamhetsavdelningarna. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 15 april.

Innehållsförteckning

1 Utvecklingsbehov och strategiska prioriteringar	3
2 Nämndens verksamhetsområde	5
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	26
3.1 Drift.....	27
3.2 Investeringar.....	36
4 Lokalförsörjningsplan.....	38
4.1 Sammanfattning	38
4.2 Planeringsförutsättningar	38
4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling.....	38
4.4 Samverkan.....	39
4.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet.....	39
4.5.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering.....	39
4.5.2 Nuläge 31 januari 2024.....	40
4.5.3 Planering av lokaler för år 2025-2032 (första planeringsperioden).....	40
4.5.4 Planering för lokaler år 2033-2045 (andra planeringsperioden).....	41
5 Övriga redovisningar	41

Bilagor

Bilaga 1: 115 LFP2024 Kulturnämnden

Bilaga 2: KuNkuf 2025-2027

1 Utvecklingsbehov och strategiska prioriteringar

Stockholm ska växa med ett starkt och fritt kulturliv. Kulturförvaltningen har en avgörande roll i detta genom att verka för ett kreativt och attraktivt Stockholm samt för Stockholmarens lika möjligheter att ta del av och skapa kultur. Dessa båda perspektiv i kulturförvaltningens kulturstrategiska program samverkar, förstärker och är en förutsättning för varandra.

Lika möjligheter att ta del av och skapa kultur är en nyckelfråga för en rättvis och hållbar stad som präglas av delaktighet. Detta blir särskilt viktigt i en tid av lågkonjunktur och i en i övrigt orolig värld.

Nedan redovisas kortfattat ett antal strategiska prioriteringar och utvecklingsbehov som under den kommande treårsperioden bidrar till att uppnå stadens vision på sikt och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Bidra till att ge alla stockholmare tillgång till ett rikt kulturliv

- Fortsätta satsningen att erbjuda avgifts- och entréfria arrangemang, evenemang och verksamheter för att säkra allas rätt till kultur.
- Fortsätta fokusera på geografiska områden och särskilt Järva.
- Stärka och tillgängliggöra evenemang.
- Utveckla och stärka Kulturskolan genom framtagandet av en ny kulturskoleplan.
- Fortsätta satsningar på bibliotekens tillgänglighet genom öppettider, etablering av biblioteksnoder och stärkt medborgarservice.
- Färdigställa renoveringen och verksamhetsanpassningen av Stadsbiblioteket (Asplundshuset).
- Fortsätta flytten av Medeltidsmuseet med fokus på att utveckla det nya Medeltidsmuseet.
- Stadsmuseet ska fortsätta utvecklas som stockholmarnas museum genom högkvalitativ och varierad utställnings- och programverksamhet. I vilket ambitionen med Stadsmuseets gård är att den ska utvecklas som en arena för lockande, inspirerande och överraskande kulturupplevelser.
- Utöka stöd till stadens samlingslokaler, i vilka hemgårdar ingår, för att möta behov som finns i staden.
- Fortsätta stödet till Studieförbunden som satsar på att nå fler stockholmare som behöver folkbildningen mest.
- Bibehålla bredd och kvalitet inom det fria kulturlivet genom en generell ökning av stöden.

Ge alla barn och unga i Stockholm lika möjligheter att ta del av kultur- och fritidsverksamheter av hög kvalitet

- Fortsätta stärka insatser för att utveckla och effektivisera fritidsgårdarnas verksamhet, stadens parklekar och stadens kollektivverksamhet inom ramen för förvaltningens samordningsuppdrag.
- Utveckla och satsa på förenklat deltagande, utökad uppsökande verksamhet, öppen

och avgiftsfri verksamhet samt arbete med talangutveckling inom Kulturskolan.

- Liljevalchs konsthall kommer fortsätta att erbjuda gratis inträde för barn och unga, utöka den pedagogiska verksamheten samt bygga en skaparverkstad.
- Fortsätta prioritera barn och unga genom läsförmedlande aktiviteter och skapande verksamhet på biblioteken.

Bidra till att göra kultur till en självklar och integrerad del av förskola och skola

- Fortsätta arbetet utifrån stadens program *Kultur i ögonhöjd* och samtidigt färdigställa arbetet med framtagande av nya programmet som planeras vara färdigt till mitten av 2025.
- Utveckla och stärka stödformen Kulan för att möta en ökad efterfrågan och nya bokningsmönster.
- Fortsätta utveckla och utöka Kulturskolans årskursverksamheter, Kulturskolans Orkesterskola/El Sistema och samarbetet mellan Kulturskolan och utbildningsförvaltningen.
- Utveckla möjligheten till att tillföra konst till fler skolmiljöer.

Stockholmare med funktionsnedsättning har möjlighet att ta del av och utöva kultur

- Implementera stadens nya tillgänglighets- och delaktighetsprogram.
- Utöka Kulturskolans Resurscenter.

Främja tillgången till kultur för den växande målgruppen äldre

- Fortsätta arbetet med att motverka ofrivilliga ensamheten hos äldre genom att bland annat tydliggöra ansvar i den nya modellen av kulturprogramsbokningar till personer som bor på vård- och omsorgsboenden.
- Se över möjligheten till att utveckla en prövad modell med att möta ensamboende äldre med kulturaktiviteter i deras hem.
- Biblioteken fortsätter att utveckla tillgänglighetsanpassade fysiska mötesplatser med anpassade aktiviteter och möjlighet till medborgarservice.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

- Museer och konst fortsätter att bidra med kunskap om stadens kulturmiljö och möta upp stadens intensifierade utbyggnadsprojekt.
- Stockholms stadsbibliotek implementerar nytt verksamhets- och logistiksystem.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla Kulturella och kreativa näringar har goda förutsättningar att etablera sig och verka i Stockholm

- Utökad stöd till kulturetablering och utveckling för att möta kommande behov av nya scener och mötesplatser.
- Utökad stöd för att möta behovet av produktionsplatser för dans.
- Verka för en större filmfond som ger ökade intäkter och arbetstillfällen för stockholmarna.

I stockholmarnas stadsmiljö finns kulturplatser, konst och väl omhändertagna kulturmiljöer

- Fortsätta att skapa plats för kultur och kulturmiljö när staden växer.
- Fortsätta arbeta för att uppfylla ateljéstrategin samt arbeta med utmaningen med kommande växande efterfrågan av ateljéstöd.
- Utveckla en större scen i Kista, prioritera skapa kreativa noder i Farsta och Fagersjö samt ny utställningsarena i Skärholmen.
- Utöka konstens spridning i Stockholm.
- Utveckla förutsättningen med hållbar stadsutveckling och förvaltning av natur- och kulturmiljöer genom att med att förmedla kunskap om Stockholms kulturmiljöer.

Kulturförvaltningen har god beredskap inför kriser och oförutsedda händelser

- Evenemangsavdelningens utökade uppdrag med beredskapslager och civilförsvarsuppbyggnad fortsätter och utökas.

Kulturförvaltningens verksamheter bidrar till en tryggare stad

- Fortsätta platssamverkan och bidra till ökade kraven på brottsförebyggande arbetet.
- Utredda om möjlig verksamhetsutveckling av kulturhuset Fanfaren i Farsta.
- Biblioteken fortsätter utveckla biblioteksrummet från en orientering kring samlingar och läsning till även ytor av aktivitet, möten och medskapande. Genom bland annat säkerställa trygga biblioteksrum.

Kulturförvaltningen bidrar till en öppen, jämställd och demokratisk stad

- Biblioteken fortsätter utveckla sin verksamhet utifrån demokratiuppdraget.

2 Nämndens verksamhetsområde

Kulturförvaltningen ansvarar för en stor del av Stockholms stads kulturverksamhet, vilket inbegriper Stadsmuseet, Medeltidsmuseet, Stockholm konst, Stockholmia forskning och förlag, Stockholms stadsbibliotek, Liljevalchs konsthall, Kulturskolan samt Evenemangsavdelningen. Kulturstrategiska staben svarar för stöd till det fria kulturlivet samt kulturstrategiska frågor. Kulturförvaltningen ska skapa goda förutsättningar för både stadens institutioner och det fria kulturlivet så att stadens invånare kan erbjudas kulturupplevelser av hög kvalitet.

Nedan beskrivs kulturförvaltningens prioriteringar, utmaningar och iakttagelser för verksamheterna under de kommande åren, utifrån en analys av omvärlden, utvecklingsområden och identifierade behov.

Bidra till att ge alla stockholmarna tillgång till ett rikt kulturliv

Stockholm fortsätter att växa och befolkningsökningen och stadens utbredning ställer krav på kulturförvaltningen att möta efterfrågan från en allt större målgrupp. Genom utökade satsningar på kulturarrangemang och genom satsningar på det fria kulturlivet och civilsamhällets aktörer kan kulturförvaltningen bidra till att möta den ökande efterfrågan av ett levande lokalt kulturliv, även i ytterstaden. Genom större kulturevenemang, kulturprogram

och utställningar ska kulturförvaltningen locka invånare från hela staden.

Fortsätta erbjuda avgifts- och entréfria arrangemang och verksamheter för att säkra allas rätt till kultur

Ett försämrat ekonomiskt läge påverkar stockholmarnas disponibla inkomst. Vissa målgrupper drabbas hårdare, vilket får konsekvenser för deras möjligheter att ta del av vissa kultur- och fritidsaktiviteter och skapar nya behov. Att tillgängliggöra kultur för alla, bland annat genom att erbjuda avgifts- och entréfria arrangemang och evenemang är något som förvaltningen fortsätter att prioritera under den kommande treårsperioden.

Fortsätta fokusera på geografiska områden och särskilt Järva

Närheten till kultur och föreningsliv har betydelse för kulturdeltagande bland stockholmarna. Stockholm har många platser för olika former av kultur, möten och kreativitet men den geografiska spridningen av platser för kultur är idag ojämlik.

Kulturförvaltningens arbete för en mer jämlik spridning av kultur behöver gå hand i hand med den demografiska utvecklingen och hur Stockholm växer. I främjandet av lokalt kulturliv behöver kulturförvaltningen stärka kontakten med stadsdelsförvaltningarna samt med lokala aktörer som vill verka i och utveckla sitt närområde. Utöver att arbeta för en mer jämlik spridning av kultur i hela staden, finns det även behov av kulturplatser och insatser som ökar invånarnas rörelser i staden för att motverka segregation.

Under budgetperioden kommer kulturförvaltningen att ha ett särskilt fokus på Järva-området där kulturförvaltningen och den nya stadsdelsförvaltningen kommer att samverka inom ett flertal områden. Som en del av Fokus Järva är nedanstående en del av kulturförvaltningens prioriteringar under perioden:

- Kulturförvaltningen ska arbeta med målet att samverka med stadsdelsförvaltningen för att stärka kulturlivet i Järva, exempelvis genom att förlägga kulturaktiviteter i fokusområdet samt arbeta med att förverkliga lokalbehovsanalysen, bland annat genom att se möjligheten till att utveckla en scen i Kista.
- Kulturförvaltningen arbetar med målsättning att minst tusentalet 4-5-åringar i förskolor på Järva deltar i språkutvecklande professionella kulturaktiviteter.
- Kulturskolan ska arbeta med att vara en aktiv del av Fokus Järva genom exempelvis information och deltagande i evenemang och aktiviteter så att fler barn och unga har möjlighet att ta del av Kulturskolans verksamhet. Vidare planeras ett pilotprojekt inom mediaämnet i samverkan med stadsdelen i form av media-lab.
- Kulturförvaltningen medverkar och initierar nätverksträffar i Järva med kulturaktörer och fastighetsägare.
- Museerna utvecklar en digital basutställning i stadsrummet tillsammans med Stockholmskällan. Ambitionen är att de historiska vandringarna ska synliggöra kulturhistoriska sammanhang runt om i staden, exempelvis i Järva.
- Stockholms stadsbibliotek fortsätter arbetet i Fokus Järva genom samverkan med stadsdelen, exempelvis i Tensta där bibliotek och medborgarkontor är samlokaliserade. Biblioteksarbetet i stadsdelen präglas av hög samverkan med civilsamhället kopplat till programaktiviteter.

Stärka och tillgängliggöra evenemang som når alla stockholmare

Genom stadens evenemang och genom driften av Kungsträdgården vill kulturförvaltningen nå ut till alla stockholmare och besökare. Evenemang som Kulturfestivalen, Kulturnatten och Nobel Week Lights är ett framgångsrikt sätt att skapa en attraktiv plattform för att inte bara nå breda målgrupper utan även för att få människor från olika delar av staden att mötas. Genom strategisk och genomtänkt blandning i kulturutbudet, valet av spelplatser och även genom hur och var förvaltningen marknadsför evenemangen, vill förvaltningen fortsätta att göra skillnad genom sina evenemang.

Visionen för Kungsträdgården är att fortsätta utöka framgångarna med mer verksamhet främst under höst och vinter. Satsningarna på evenemang, skridskor och julaktiviteter under vintern skall fortsätta. Förvaltningen för även fortsatt dialog kring en ny vision och en eventuell ombyggnation av parken och en ny arbetsgrupp tillsammans med fastighetskontoret, trafikkontoret, idrottsförvaltningen och stadsbyggnadskontoret kommer tillsättas. En ytterligare satsning är att fortsätta utveckla Kulturfestivalens utbud och säkerställa ett brett kulturutbud samt fortsätta öka samarbetet med civilsamhället. Kulturnatten fortsätter att inkludera fler kulturaktörer och kulturförvaltningen kommer att se över möjligheterna att även inkludera nattlivet.

En ny kulturskoleplan

I finansborgarrådets förslag till budget 2024 beskrivs att Kulturskolan genomgår ett förändringsarbete för att bredda sin verksamhet för att bättre nå barn och unga på deras villkor. Som ett resultat av detta arbete ska en ny kulturskoleplan tas fram med syfte att definiera Kulturskolans roll och ligga till grund för dess utveckling på kort och lång sikt. I budgeten står det att ”Planen ska kartlägga hur Kulturskolans verksamhet ser ut idag, hur efterfrågan ser ut, ta fram tydliga mål, identifiera vilka samarbeten som finns och hur dessa kan utvecklas framöver. Kulturskoleplanen ska även beskriva hur lärande och skapande är en del av Kulturskolans undervisning och verksamhet.”

Tillgängliga och inbjudande bibliotek med stärkt medborgarservice

Biblioteken har i uppdrag att försöka överbrygga de utanförskap som finns i staden. Arbetet sker genom att ge tillgång till information, läsoplevelser och kultur samt genom att säkerställa att besökarna kan använda digitala tjänster för att få hjälp, kommunicera och kunna delta i samhället.

Biblioteksplanen lyfter fram behovet av att etablera ett nodbibliotek i varje stadsdelsområde, där biblioteksrum och verksamhet formas efter behoven i ett större närområde än det allra mest lokala. Detta görs genom att rusta och utveckla större bibliotek som redan idag har ett stort upptagningsområde. Detta möjliggör en strategisk förflyttning som betyder att Stockholm går från att erbjuda ett bibliotek mitt i byn till ett bibliotek som finns i hela staden.

Öppettiderna, inte minst i ytterstaden, är avgörande för att få fler människor att komma till biblioteken. Stockholms stadsbibliotek ökar tillgängligheten genom att arbeta med bättre öppethållande – ordinarie öppettider kompletteras med målgruppsanpassade öppettider och meröppet, där biblioteket kan användas utan närvarande personal. Det är eftersträvänsvärt att kunna ha biblioteken öppna över hela året, särskilt i stadsdelar där många är kvar under

sommaren.

Färdigställa renoveringen och verksamhetsanpassningen av Stadsbiblioteket (Asplundshuset)

En nödvändig utökad renovering och verksamhetsanpassning av Stadsbiblioteket (Asplundshuset) kommer att skapa helt nya förutsättningar för stadens största bibliotek att möta stockholmarnas behov av relevanta bibliotekstjänster. Sommaren 2023 påbörjades renoveringar av utomhusmiljön i syfte att stärka tryggheten runt biblioteket och skapa förutsättningar för verksamhet utomhus. Planen är att våren 2024 fattas genomförandebeslut och produktion för ett upprustat och verksamhetsanpassat bibliotek startar 2025.

Verksamheten i huset kommer etappvis fasas ut för att stänga i samband med att produktion startar. När biblioteket åter öppnar planeringsvis upp i slutet av 2027 kommer den publika verksamhetsytan ha utökats med 400 kvadratmeter med fokus på barn- och unga samt programverksamhet.

Fortsätta arbetet med nya Medeltidsmuseet

Medeltidsmuseet ska under kommande år påbörja etableringen i Börshuset vid Stortorget och därmed skapas ett högkvalitativt museum om medeltiden och Gamla stan, i stadens äldsta kärna. Lokalerna i Börshuset vid Stortorget i Gamla stan, Rådstugan 1, är unikt väl lämpade för ändamålet. Börshuset ägs av Stockholms stad och förvaltas av fastighetskontoret. Gatuplanet och delar av källaren och första våningen disponeras idag av Nobel Prize Museum som planerar att flytta till ett nytt kultur- och vetenskapshus vid Slussen. Samtidigt som museet håller stängt kommer Medeltidsmuseet att hantera utmaningen i att bedriva verksamhet även under tiden museet saknar huvudlokal. Under perioden bör arbetet som påbörjades för att utreda möjligheterna för Medeltidsmuseet att göra om Storkyrkans gamla likkällare till publik lokal vara färdigt. Arbetet utförs av fastighetskontoret i nära samarbete med Medeltidsmuseet. Om den så kallade Likkällaren kan anslutas till museets huvudlokal tillkommer ytterligare ungefär 260 kvadratmeter.

Stadsmuseet ska fortsätta vara stockholmarnas museum med Stadsmuseets gård som en arena för kulturupplevelser

Det finns fortfarande en stor potential att utveckla verksamheten och fullt ut nyttja redan gjorda investeringar. Museet vill därför fortsatt bedriva intensivt utvecklingsarbete för att stärka det publika utbudet, kunskapsuppbyggnaden och förvaltningen av samlingar samt fortsätta utveckla Stadsmuseets gård som en arena för lockande, inspirerande och överraskande kulturupplevelser. Den långsiktiga ambitionen är att gården ska vara en öppen plats i stockholmarnas vardag där det ständigt ska pågå aktiviteter. Det finns samtidigt en potential att utveckla kulturverksamhet i samarbete med andra aktörer så som musik- och teaterföreställningar på kvällstid

I samarbete med stadsdelsförvaltningar, civilsamhälle, näringsliv, universitet och andra aktörer arbetar Stadsmuseet uppsökande med samtidsdokumentation och programverksamhet. Samverkan kring omfattande projekt där samtidsdokumentation och forskning i Stockholms förorter, exempelvis Järva, intensifieras berikar samlingarna med tidigare underrepresenterade delar av staden och skapar engagemang för lokalsamhället samt förståelse för historiens

betydelse. Den etnologiska kompetensen inom avdelningen behöver stärkas för att vidmakthålla och utveckla denna verksamhet och lägga grund för samarbeten och projekt.

Utökad stöd till stadens samlingslokaler för att möta de behov som finns i staden

Staden fördelar verksamhetsstöd till 29 samlingslokaler. De utgör en allt viktigare infrastruktur för Stockholmarna och kulturlivet. Stockholmarnas kulturvanor förändras och den lokala kulturkonsumtionen beräknas öka. Det professionella kulturlivets användande och krav på samlingslokalerna förväntas därmed också öka. Samlingslokalerna har även viktiga demokratiska och sociala funktioner, särskilt i ytterstaden, för boende och civilsamhälle.

Kulturförvaltningen gör årligen analyser av samlingslokalerna samt undersöker behov av fler samlingslokaler i nya stadsdelar. Många samlingslokaler tvingas hantera ovanligt stora ökningar i lokalhyror och elkostnader och andra ökade priser. De arbetar intensivt för att förstärka sin ekonomi och satsar på nya verksamheter. Många samlingslokaler renoverar lokalerna och anpassar verksamheten för ökat behov och nya behov av lokaler, ofta med stöd från Boverket. De fortsätter utveckla digitala lösningar för lås och larm som effektiviserar och underlättar för hyresgäster och besökare.

Fortsätta stödet till Studieförbunden som satsar på att nå fler stockholmare som behöver folkbildningen mest

Kulturnämnden har beviljat studieförbunden i Stockholm stöd för åren 2024-2026. Kulturförvaltningen har fördjupat dialogen med studieförbunden som har påbörjat satsningar på ny verksamhet för att nå fler stockholmare, framför allt i ytterstaden, ofta i samverkan med samlingslokalerna. Statens stöd till studieförbunden minskar under de kommande åren. Dessutom skärper staten riktlinjerna för stödet med syfte att ge studieförbunden möjlighet att satsa på de målgrupper som behöver folkbildningen mest. Om studieförbunden fullföljer sina satsningar och utökar sin verksamhet finns det behov av ett högre stöd till studieförbunden för perioden 2027-2029.

Bredd och kvalitet inom fria kulturlivet för Stockholmarna

Flera kulturaktörer är tillbaka på samma publiknivåer som 2019. Trots detta är den samlade ekonomin utmanande med offentliga stödnivåer som inte följt med kostnadsutvecklingen. För att fortsatt kunna erbjuda stockholmarna ett brett kulturutbud där det ryms något för alla och där konsten kan utvecklas i samklang med att staden växer och behoven förändras krävs att det offentliga stödet följer med i utvecklingen.

De aktörer som under pandemin beviljats krisstöd från olika stödgivare ansöker nu om högre belopp än tidigare. Detta främst för att kunna bibehålla sin verksamhetsnivå och inte behöva minska i produktion. Utöver ökade kostnader generellt så har också de administrativa kostnaderna ökat i förhållande till de intäkter man kan generera. Möjligheten att hämta hem kostnadsökningarna via ökade publikintäkter är ytterst begränsat om man vill behålla sin publik. Biljett- och entrépriser har en påverkan på hur väl man kan nå publiken. Målet om ett brett utbud till alla stockholmare är svårt att nå om inte stöden kan möta upp kostnadsökningarna. Marginalerna hos kulturaktörerna är ytterst små och känsligheter för ökade biljettpriser är stor hos publiken.

Besökarnas privatekonomi påverkar fortfarande kulturkonsumtionen och val av kulturaktivitet. Biljettförsäljningen kräver större arbetsinsatser. För att återfå sin publik utvecklar kulturaktörerna olika metoder för att sälja biljetter och ta betalt. Därmed ökar behovet av personal som jobbar med kommunikation och administration. I ansökningarna syns fler samarbeten än tidigare och på olika nivåer. Delade lokaler, samproduktioner, lån av personal från andra aktörer och framgångsrika samarbeten och synergier är vanligt.

Bland mottagarna av kulturstöd finns cirka 65 viktiga infrastrukturbärande verksamheter. Det är kontinuerliga verksamheter som driver en stor del av de publika kulturlokalerna i Stockholm såsom scener, konsthallar och biografier. Under många år har stödet till dessa verksamheter haft en mycket svag utveckling. Det har inte varit möjligt inom stödutrymmet att kunna möta kostnadsutvecklingen och de har hänvisats till att öka sina intäkter för att möta konstadsökningarna. Så som det ekonomiska läget i samhället utvecklats har utmaningarna att bibehålla verksamheterna konstnärligt och publikt nått en kritisk gräns. Takten och storleken av kostnadsökningarna är inte möjlig att möta med publikintäkter. En generell ökning av stöden är motiverad för att stadens ska kunna bibehålla ett brett kulturutbud. Utan uppräknig måste hårdare prioriteringar göras i fördelningen av stöd då det inte kommer att rymmas lika många stödmottagare.

Alla barn och unga i Stockholm ges lika möjligheter att ta del av kultur- och fritidsaktiviteter av hög kvalitet oavsett förutsättningar och var i staden de bor

Barn och unga har sammantaget olika behov och stadens verksamheter behöver vara lyhörda och erbjuda ett nyanserat utbud för att nå ut till alla. En femtedel av Stockholms invånare är under 18 år. En ökning av antalet barn sker primärt i de delar av staden där det sker större stadsutvecklingsområden. Antalet gymnasieungdomar, 16-19 år, prognostiseras öka kraftigt.

Att utveckla barn och ungas möjlighet till en meningsfull fritid och möjligheter att ta del av kultur på sin fritid är en prioriterad fråga för kulturförvaltningen. Det behövs ökade medel för att nå ut till fler och i nya målgrupper och för att upprätthålla en god kvalitet i verksamheten.

Enligt Region Stockholms senaste rapport *En väv av vanor* finns det flera faktorer som påverkar barn och ungas kulturdeltagande i Stockholm. Det kan vara skillnader i tillgång till resurser, som pengar och tid, samt i möjligheten att resa kollektivt till kulturaktiviteter. Det finns skillnader mellan flickor och pojkar när det gäller kulturdeltagande. Flickor är oftare aktiva inom kultur och konstnärligt skapande än pojkar. Barn och unga med utländsk bakgrund uppvisar delvis andra mönster av kulturdeltagandet. Till exempel besöker de oftare bibliotek och kan också möta hinder när de vill delta i det övriga kulturlivet.

Forskningsrapporten från *Ung Livsstil* visar tydligt att om staden satsar strukturerat och långsiktigt på till exempel dans så möter det en stor grupp unga tjejer som idag står utanför det offentligt finansierade kultur- och fritidsverksamheterna. Genom att satsa på nya modeller av dansverksamhet möter staden ungas egna önskningar, får fler unga tjejer att aktivera sig på sin fritid och möter en ökad utmaning i staden vad gäller folkhälsa.

Fortsätta stärka insatser för att utveckla och effektivisera fritidsgårdarnas verksamhet, stadens parklekar och stadens kolloverksamhet inom ramen för förvaltningens samordningsuppdrag

Utifrån samordningsuppdraget inom verksamhetsområdet Barn, kultur och fritid utvecklar kulturförvaltningen i samverkan med stadens fritidsgårdar, parklekar samt stadens kolloverksamhet ett intensivt arbete med fortsatt kompetensutveckling av personal, funktionella och attraktiva lokaler samt ett programutbud av hög kvalitet.

Stadens strategi för fritids- och ungdomsgårdar visar en hög ambition och riktning för stadens öppna verksamheter. Den höga ambitionen förutsätter ökade resurser. Fritidsgårdarna ska nå fler unga och särskilt unga tjejer, och det ska ske genom långsiktiga utvecklingsinsatser som ger varaktiga resultat. Det behövs ökat antal aktiviteter, lokaler som lockar och är trygga samt gedigna kompetensutvecklingsinsatser, bland annat för att få fler fritidsledare med eftergymnasial utbildning. Det ökade anslaget för 2023 och 2024 är bra och behöver ligga kvar på minst samma nivå under kommande år.

Kulturskolan har en målsättning att från och med 2024 utveckla ämnet musikproduktion i den öppna verksamheten på fritidsgårdar, med avstamp utifrån Stockholm stads strategi att förhindra unga att hamna i kriminalitet. Kulturskolan driver sedan flera år verksamhet för unga besökare på fritidsgårdar över hela staden. Genom god samverkan, framförhållning och verksamhetsplanering, kan Kulturskolan skala upp arbetet och göra stor skillnad för en grupp deltagare som sällan eller aldrig besöker Kulturskolans lokaler men hittar sammanhang, skaparlust och trygghet inom musikproduktion på fritidsgårdar. Flera i denna målgrupp rör sig också i, eller oroande nära kriminella kretsar och kan genom skolans styrda aktiviteter hitta sammanhang som skapar positiva förebilder och en alternativ livsstil genom musik, kreativitet och skapande. Förutsättningar för att driva detta arbete framåt är att skapa kontinuitet tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, engagemang hos personalen men också andra faktorer som ekonomi, samverkan och samordning.

Kulturförvaltningen, i samverkan med stadsdelsförvaltningarna och andra aktörer, genomför ett stort antal parallella insatser för att utveckla parklekarnas verksamhet med målet att öka deltagande, öka jämlikhet och ha fler aktiviteter i verksamheterna. Centrala åtgärdsförslag är resursdrivande, som gemensamma metoder för uppföljning, kompetensutveckling av personal samt insatser för att förbättra lokaler och utomhusmiljö. Det sistnämnda kräver både betydande ekonomisk förstärkning samt tydliga ambitioner och prioriteringar.

Stockholms stads sommarkolloverksamhet ska vara en plats där barn och ungdomar från olika miljöer och stadsdelsområden kan mötas och skapa relationer. I uppdraget till kulturförvaltningen finns en tydlig ambition att öka antalet sökande från underrepresenterade grupper. Kulturförvaltningen har identifierat flera utvecklingsområden för att uppnå en volymökning av antal sökande från underrepresenterade grupper. Det viktigaste och mest fundamentala utvecklingsområdet är att skapa effektiva, uppföljningsbara och solida system för alla de aktörer som arbetar med verksamheten. Befintliga digitala system är eftersatta och behöver prioriteras för att stadens alla stadsdelsförvaltningar samt upphandlade kolloarrangörer tillsammans ska uppnå målet med en jämlik tillgång till verksamheten.

Under de senaste åren har drygt 8 000 barn sökt plats (med undantag från pandemiåret 2021 då hela 10 000 barn sökte) till Stockholms stads sommarkollo. Staden kan idag erbjuda cirka 6 000 platser. Marknaden för kolloverksamhet är liten och antalet aktörer som tillhandahåller kolloverksamhet enligt stadens kvalitetskriterier är begränsat. Staden behöver värna om de

kollogårdar med verksamhet som bedrivs med små marginaler, detta för att bibehålla en kontinuitet i verksamheten och för att kunna svara på barn och ungas önskan att åka på kollo i enlighet med Kulturförvaltningens utredning (Dnr KUL 2022/2649).

För att erbjuda en stadsövergripande kolloverksamhet för alla barn i hela staden behöver Stockholm utveckla utbudet med dagkollon. Detta bör vara ett komplement till de dagkolloverksamheter som redan erbjuds lokalt i stadsdelsområdena. En stadsövergripande dagkolloverksamhet skulle möta upp ett efterfrågat behov, sysselsätta många barn under sommarlovet och samtidigt bli en instegsmodell till traditionell kolloverksamhet med övernattnig. Ytterligare utvecklingsinsatser är att skapa fler tillfällen och platser för prova-på-kollon. Detta kräver ökade resurser.

Kulturskolan erbjuder dagkollo i egen verksamhet i form av lovverksamhet, dagkollo i samverkan med stadsdelsförvaltningar samt har testat pilot-dagkollo avgiftsfritt under lov i Järva. Under kommande period undersöker Kulturskolan möjligheten att utöka och möjliggöra fler platser för dagkollo.

Utveckla och satsa på förenklat deltagande, utökad uppsökande verksamhet, öppen och avgiftsfri verksamhet samt arbete med talangutveckling inom Kulturskolan

För att finnas på platser och tider som underlättar deltagandet så avser Kulturskolan att utveckla och tillgängliggöra verksamheten under attraktiva tillfällen som helg- och lovverksamhet.

Kulturskolans erfarenhet av projektet är att man i den öppna verksamhet når ut till målgrupper som inte har kännedom om Kulturskolan, exempelvis nyanlända. Projektet är finansierat av utvecklingsmedel från Statens kulturråd och Kulturskolan avser att integrera projektet i den ordinarie verksamheten för att kunna fortsätta nå ut till så många barn och unga som möjligt.

Kulturskolan satsar också på att erbjuda deltagare möjlighet till fördjupning och tillfälle att avancera inom sitt ämne. I stadens Kulturstrategiska program lyfts uppdraget att skapa goda villkor för talangutveckling bland unga stockholmare. Kulturskolan skapar förutsättningar för en sådan konstnärlig och kulturell talangutveckling genom KAP – Kulturskolans Avancerade Program inom inriktningarna musik, teater, dans och bild och media.

Framgångarna för svenskt musikliv bygger på tidig introduktion till musiken och relevanta utbildningsmöjligheter på alla nivåer, från förskola till högre utbildning. Studier visar dock att det blir allt svårare att rekrytera musiker. Problemen gäller främst försörjningen av blåsmusiker. Ett flertal studier visar på att de finns en snedrekrytering till kulturektorns utbildningar och kulturektorn. Många aktörer som representerar kulturektorn lyfter att utestängande strukturer måste förändras för att kompetensförsörjningen ska fungera optimalt.

Liljevalchs konsthall kommer fortsätta att erbjuda gratis inträde för barn och unga samt utöka pedagogiska verksamheten

Liljevalchs konsthall fortsätter erbjuda barn och unga upp till 18 år gratis inträde till konsthallen. Den pedagogiska verksamheten utökas 2024 för att kunna göra fler riktade satsningar till barn och unga. Exempelvis kommer konstnycklar som innebär att barn aktiveras i utställningarna användas mer regelbundet. En skaparverkstad ska byggas på

Liljevalchs där barn och unga under ledning av konsthallens pedagoger kan skapa sina egna konstverk. Planen är att genomföra detta i samband med renovering av konsthallens tak som planeras sättas igång under 2026-2027.

Fortsätta prioritera barn och unga genom läsfrämjande aktiviteter och skapande verksamhet på biblioteken

Bibliotekens prioriterade målgrupper fortsätter att vara barn och unga med fokus på läsfrämjande aktiviteter utanför skoltid samt förskolan. Biblioteken fortsätter att bedriva framgångsrika utvecklingsprojekt för nationella minoriteter och personer med funktionsnedsättning. Profilbiblioteket för mångspråk på Kungsholmen utgör ett nav i utvecklingsarbete för personer med annat modersmål än svenska och breddad inkludering inom hela Stockholms stadsbibliotek.

Att kunna läsa, skriva, göra sin röst hörd och ha tillgång till information är demokratiska rättigheter. Barn och unga behöver kunna omvandla information till kunskap för att bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle. Tillsammans med utbildningsförvaltningen, förskoleförvaltningen och stadsdelarna har kulturförvaltningen ett gemensamt ansvar att arbeta språkutvecklande med barn och unga.

Kultur är en självklar och integrerad del av förskola och skola

Ett flertal nya rapporter betonar skolans centrala roll för barn och ungas kulturdeltagande och för att bredda kulturdeltagandet på längre sikt. Ett utökat samarbete mellan olika aktörer och politikområden så som kultur och utbildning är av största vikt för att skapa mer jämlika möjligheter för alla barn – och unga att ta del av och utöva kultur.

Skolan erbjuder möjligheter för barn och unga att möta olika typer av kulturella uttryck och få tillgång till ett brett kulturutbud. Genom att ge barn och unga upplevelser av och kunskap om konst och kultur i skolan ges de också bättre möjligheter för dem att se det professionella kulturutövandet som ett möjligt framtida yrkesval. Samtidigt ser fortfarande förutsättningarna att möta kultur fortfarande olika ut i olika skolor och för olika grupper av barn.

Fortsätta arbetet utifrån stadens program Kultur i ögonhöjd

Kulturförvaltningens arbete med barn och unga utgår från *Kultur i ögonhöjd* som är stadens program för barn och ungdomskultur och förhåller sig till förskolans, grundskolans och gymnasiets läroplaner samt barnkonventionen. Genom samverkan med förskola, skola och fritidshem integreras kultur och eget skapande i lärandet och fler barn och unga får möjlighet att ta del av professionell kultur i sin vardag. Elever med särskilda behov är en av förvaltningens prioriterade målgrupper.

Under mitten av 2025 ska kulturförvaltningen vara färdig med ett nytt stadsövergripande program om barns rätt till kultur och vad det innebär utifrån de tre perspektiven: kultur för barn, kultur med barn och kultur av barn. Kulturförvaltningen ska i detta arbete samarbeta med berörda förvaltningar och med Barnombudsmannen. Uppdraget ska kopplas ihop med det kulturstrategiska programmet och ska ersätta nuvarande program *Kultur i ögonhöjd*.

Utveckla och stärka stödformen Kulan för att möta en ökad efterfrågan och nya bopningsmönster

Kulanpremien ges till utvalda kulturaktiviteter från det professionella fria kulturlivet och innebär att kulturförvaltningen står för en del av kostnaden för förskolors och skolors bokningar. Användningen av Kulanpremien har ökat de senaste åren och under 2023 har 135 000 kulturbesök kunnat genomföras inom ramen för befintligt budgetutrymme. Det motsvarar 72 % av antalet invånare i åldern 1-18 år. Efter pandemin efterfrågar förskolor och skolor i allt större utsträckning uppsökande program vilket innebär en högre genomsnittlig kostnad per barn/elev. Från 2024 höjs även arvodesrekommendationerna för professionella kulturskapare vilket kommer medföra ökade kostnader för kulturaktiviteter.

2023 står kommunala förskolor och skolor för mer än 80 % av antalet kulturbesök. Andelen besök är som högst i förskolan, förskoleklass och årskurs 1-3. För att tillgången till kultur i förskola och skola ska bli mer jämlik oavsett huvudman och oavsett elevernas ålder genomförs kommunikationsinsatser riktade till de verksamheter som tar del av utbudet i liten utsträckning. För att även elever i fristående skolor ska få ta del av utbudet behövs nya, mer resurskrävande arbetssätt och ökat ekonomiskt utrymme i Kulanpremien. Annars riskerar en ökad efterfrågan att leda till kommunala skolor behöver begränsa sin användning.

Webbplatsen Kulan och dess verksamhets- och uppföljningssystem är ett centralt och väletablerat verktyg i stadens arbete för alla barns rätt till kultur och drivs gemensamt av kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Fortsatt webbutveckling är nödvändig både för att säkerställa en kontinuerlig drift och för att skapa största möjliga användarnytta.

Fortsätta att utveckla och utöka Kulturskolans årskursverksamheter, Kulturskolans orkesterskola/El Sistema och samarbetet mellan Kulturskolan och utbildningsförvaltningen

Kulturskolan prioriterar att upprätthålla och vidareutveckla samarbetet mellan utbildnings- och kulturförvaltningarna för att utöka samarbetet mellan skolorna och Kulturskolan i syfte att tillgängliggöra kulturskoleverksamhet för fler barn och unga samt skapa samordnings- och effektiviseringsvinster.

Satsningen på Kulturskolans besökande årskursverksamhet fortsätter och 2024 kommer Kulturskolan utöka årskursverksamheten med förskoleklassernas dans och sexornas film. 2023 beslutade Kulturskolan att permanenta verksamheten fyroras teater samt avslutade åttornas dans på grund av svårigheter att nå ut till högstadiel elever. Årskursverksamheten har under 2023 nått cirka 4075 elever och är fortsatt efterfrågad. Konceptet att Kulturskolans pedagoger kommer ut till skolorna är uppskattat och Kulturskolan planerar att utveckla detta arbetssätt med fler inriktningar. Ett utökat samarbete med upp till cirka 200 grundskolor i Stockholms stad skulle innebära att cirka 10 000 barn per år skulle möta Kulturskolan samt bidra till samverkan med skolor.

Kulturskolans orkesterskola/El Sistema är en enhet som är i en expansiv fas med utökning av verksamheten till nya skolor. 2024 når verksamheten 3 700 barn och ungdomar och verksamheten kommer att 2024 prövas på en innerstadsskola. I takt med expansionen har enheten fortsatt den praktiska implementeringen av idén om att enhetens deltagare ska mötas med respekt för de individer de är istället för som representanter för det område de bor i. Under 2023 undersökte enheten uppstart på skolor i Järva, vilket resulterade i verksamhet på

grundskolor i Hjulsta och Kista. Kulturskolans orkesterskola/El Sistema startade även upp i stadsdelen Hässelby-Vällingby. För att kunna fullfölja satsningarna på Kulturskolans orkesterskola/El Sistema så behövs resurserna stärkas de närmsta tre åren. Att starta upp verksamheten på ytterligare en skola i Järva är möjlig under 2024 och det sker en undersökning om uppstart i ytterligare en skola i Järva under 2025. Enligt ovanstående beräkning skulle Kulturskolans orkesterskola/El Sistema förstärka sin verksamhet i Järva och därmed finnas i sju skolor i området. För att kunna fullfölja dessa satsningar så behövs resurserna stärkas de närmsta tre åren.

Det krävs fortsatt arbete med att utveckla undervisningen i syfte att motverka avhopp och säkerställa elevernas utveckling utifrån deras individuella behov. Verksamheten behöver också fortsätta arbeta med långsiktiga lösningar vad det gäller samarbetet kring lokaler på respektive skola. Genom utökat fokus på likvärdiga möjligheter till progression och utveckling mot höga musikaliska mål, har enheten skapat en central orkester med deltagare från olika stadsdelar och skolor. Med ett breddat underlag och ytterligare resurser har verksamheten möjlighet att starta ytterligare två centrala orkestrar.

Två påtagliga utmaningar för enhetens utveckling och kvalitetssäkring är kompetensförsörjning samt stadsdelarnas kraftsamling för att kompensera för skolornas svårigheter att inhysa musikundervisning i sina lokaler. En ytterligare utmaning är att verksamheten är utspridd över hela Stockholm och då Kulturskolans orkesterskola/El sistema har ett växande elevunderlag kommer behovet finnas för en ytterligare tjänst för samordning av stadsdelar, skolor och orkestrar.

Utveckla möjligheten till att tillföra konst till fler skolmiljöer

Konst kan ge avgörande intryck som formar och berikar människor. Stockholm konst har utifrån den konst som finns i skolmiljöerna en unik möjlighet till bildning och förståelse av Stockholm stads elever för konstens uttryck. Resurserna räcker dock idag inte till att tillföra konst till alla pedagogiska miljöer inom staden och att öka konstintendenternas närvaro och dialog med skolor och förskolor. Här finns en stor potential för att fler barn och unga kan beröras och berikas av konstens kraft.

Stockholmare med funktionsnedsättning har möjlighet att ta del av och utöva kultur

Kulturförvaltningen bidrar till stadens mål om ett Stockholm som är tillgängligt för alla, där personer med funktionsnedsättning är fullt delaktiga på jämlika villkor i vilket förvaltningen avser att arbeta med stadens nya tillgänglighets- och delaktighetsprogram.

Kulturförvaltningen har ett särskilt ansvar för fokusområdet rätten till kultur och fritid.

För att nå ut till fler barn och unga med funktionsnedsättning så utökas Kulturskolans Resurscenter med uppsökande verksamhet samt samordning och stöd till Kulturskolans övriga enheter. Verksamheten ska finnas i alla Kulturskolans enheter för att bättre skapa förutsättningar för målgruppen att ta del av Kulturskolans utbud i närheten till hemmet eller skolan.

Fler av stadens äldre tar del av och utövar kultur

Drygt 158 600 personer i staden är 65 år eller äldre, vilket utgör cirka 16 % av stadens befolkning. Gruppen 65-79 åringar har ökat starkt i takt med att den så kallade

rekordgenerationen (födda 1945-54) åldras. Den grupp som ökar i särklass snabbast är de äldsta i befolkningen, vilket medför ökade utmaningar för äldreomsorgen.

Målgruppen blir allt viktigare i kulturförvaltningens arbete med att ge alla stockholmare lika möjligheter att ta del av och skapa kultur. Många äldre tar aktivt del av stadens kulturutbud och är i regel nöjda med sitt kulturdeltagande. Särskilt de allra äldsta har dock särskilda utmaningar och behov, både vad gäller möjligheten att ta sig till fysiska kulturplatser och att ta del av det växande utbudet av digital kultur. Kulturförvaltningen erbjuder ett utbud som är tillgängligt och anpassat för målgruppen, inte minst genom att arbeta uppsökande. Stadens bibliotek spelar även en viktig roll i att stärka målgruppens digitala kompetens.

Fortsätta arbeta med och tydliggöra ansvar med den nya modellen av kulturprogramsbokningar till personer som bor på vård- och omsorgsboenden

För att motverka den ofrivilliga ensamhet som drabbade många äldre i och med pandemin fick kulturförvaltningen 2021 i uppdrag att i samverkan med äldreförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna etablera en modell för bokningar av kulturprogram till personer som bor på vård- och omsorgsboenden. Modellen har introducerats och kulturförvaltningen erbjuder ett subventionerat utbud av kvalitativ kultur för äldre. För bokning och genomförande svarar de som samordnar eller arrangerar kultur för äldre inom äldreomsorgen i Stockholms stad. Modellen bygger på en samfinansiering mellan kulturnämnden och stadsdelsnämnderna där kulturförvaltningen svarar för 50 % av kostnaden av ett kulturbesök och enheterna inom äldreomsorgen bekostar den andra hälften. Utan denna samfinansiering fungerar inte modellen och möjligheten att nå ut med subventionerad kultur till äldre inom äldreomsorgen.

Efter första halvåret är det fortfarande osäkert i vilken grad omsorgen prioriterar att boka från utbudet inom *Kultur för äldre*. Ett fortsatt arbete med information och inspiration görs för att alla boenden ska boka program. I förhållande till modellens introduktionsfas möter subventionsutrymmet den efterfrågan som finns idag vad gäller kulturprogram riktat till äldreboenden och mötesplatser. I implementeringsfas kan man dock konstatera att resurserna på boendena för att möta med den egna insatsen om 50 % av kostnaden är svag och framförallt budgetmässigt osäker. För att modellen ska fungera fullt ut är förutsättningen att stadsdelarna prioriterar inköp av kulturprogram från Kultur för äldre. Efterfrågan finns från boenden men man har svårt att prioritera inköp. Utifrån denna analys ser kulturförvaltningen ett behov av att stadsdelarnas ansvar inom modellen tydliggörs i kommande budget. Modellen bygger på en 50/50 finansiering och om den ska fungera förutsätter det att det finns lika mycket medel avsatta i stadsdelarna som i kulturförvaltningen.

Se över möjligheten till att använda en prövad modell för att erbjuda ensamboende äldre kultur

Det finns även ett behov av att erbjuda ensamboende äldre kultur och det finns en prövad modell för att möta detta. Inom ramen för projektet *Vi sjunger hos dig* har Kulturförvaltningen testat och utvecklat en metod för att genomföra kulturaktiviteter hemma hos personer som inte har möjlighet att själva ta del av kulturupplevelser på grund av sjukdom och ålderdom. Modellen har testats i hemtjänsten på Järva med lyckat resultat. I dag finns ingen uppbyggd

organisation och inga resurser inom Kultur för äldre eller inom hemtjänsten för att kunna erbjuda detta. Om vi ska bredda målgruppen för Kultur för äldre är detta väl motiverad insats för att öka livskvalitet hos en målgrupp som ofta befinner sig i isolering.

Biblioteken fortsätter att utveckla tillgänglighetsanpassade fysiska mötesplatser med anpassade aktiviteter och möjlighet till medborgarservice

Det finns fortfarande en betydande digital klyfta mellan olika grupper i Sverige. De allra äldsta i samhället är fortfarande den grupp som använder internet minst av alla, även om de också ökat sin användning av digitala tjänster. Äldre begränsas av bland annat höga kostnader, krånglig teknik och en oro över att bli lurad på nätet. För denna målgrupp är den fysiska mötesplatsen, som exempelvis bibliotek särskilt viktig.

Stockholms stad pekar i *Handlingsplan för en äldrevänlig stad* (2020/1712) på betydelsen av att säkerställa en tillgänglig och inkluderande stadsmiljö som främjar ett aktivt och självständigt liv för äldre. Även här spelar biblioteken en viktig roll och Stockholms bibliotek fortsätter erbjuda tjänster anpassade för äldre vilket även inkluderar tillgänglighetsanpassningar.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

EU har satt höga mål om att Europa ska vara klimatneutralt år 2050. Den kulturella och kreativa sektorn förutses ta en större plats i detta arbete. Initiativet New European Bauhaus lanserades hösten 2020 och ska ses som en del i ett förverkliga EU-kommissionens initiativ om den gröna givens som syftar till att göra EU klimatneutralt till 2050. New European Bauhaus integrerar områden såsom konst, kultur, arkitektur, social inkludering, vetenskap och teknik för att hjälpa EU:s medlemsländer att nå sina klimatmål. År 2023 är det fem år sedan propositionen Politik för gestaltad livsmiljö lanserades i Sverige. Att ta tillvara och utveckla konst och kulturhistoriska värden är centralt i arbetet. Politiken har, bland annat, lett till en ökad medvetenhet kring hur arkitektur, form, design, konst och kulturmiljö kan bidra i det hållbara samhällsbygget. Fokus har börjat flytta från nybyggnation till förvaltning och gestaltad livsmiljö har kommit in i regionernas styrande dokument och har fått genomslag i regionernas arbete. Initiativ både nationellt och från EU har bidragit till att höja statusen för kultur och inte minst kulturmiljö. Både för att kulturmiljö kan vara en del i den gröna omställningen och för att satsningar på att bevara kulturmiljöer kan vara en ekonomisk konkurrensfördel.

Kunskap om Stockholms kulturmiljöer är en förutsättning för en hållbar stadsutveckling och förvaltning av natur- och kulturmiljöer. En övergripande strategi för kunskapsuppbyggnad avseende stadens kulturmiljöer vägleder arbetet. Kulturhistoriska värden beskrivs och motiveras enligt Stadsmuseets arbetssätt för kulturhistorisk värdering. Museer och konst bistår med kunskap om kulturmiljöfrågor inklusive kunskap om stadens gröna kulturmiljöer i de omfattande infrastrukturprojekt som pågår i Stockholm. Museer och konsts byggnadsantikvarier, trädgårdsantikvarier, kulturgeografer och arkeologer medverkar i diverse arbetsgrupper och beredningsgrupper för Spårväg syd, Förvaltning för utbyggd tunnelbana (Stockholmsförhandlingen), utbyggnad av Roslagsbanan och Förbifart Stockholm. Under de kommande åren förutses arbetet att intensifieras ytterligare.

Stockholms stadsbiblioteks nya verksamhetssystem med utvecklad logistikhantering

Bokhanteringen och transportererna mellan biblioteken utgör en omfattande logistikutmaning för Stockholms stadsbibliotek där cirka 50 000 medier dagligen är under transport. Genom etableringen av ett bokhotell har de första stegen tagits för att utveckla logistiken och införandet av intelligent materialstyrning. Genom att fokusera bibliotekens bestånd i bibliotekslokalerna till efterfrågat och aktuellt material frigörs ytor för samverkan, programutveckling och läsfrämjande. Intelligent materialstyrning innebär att ett lokalt biblioteks bestånd anpassas efter demografiska profiler, användning och personalens erfarenhet.

Biblioteket ska gå från många lokala biblioteksbestånd till en gemensam boksamling. Detta görs genom en modern logistikkedja likt e-handeln, där en gemensam logistikcentral och en utvecklad infrastruktur för transporter och reservationer är nödvändiga delar. En biblioteksverksamhet som utgår från ett Stockholmsgemensamt bestånd ger stockholmarna en bättre och mer jämlik tillgång till samlingarna, samtidigt som mängden transporter kan minskas och resurserna inom biblioteksverksamheten nyttjas bättre. Under perioden kommer ett nytt verksamhetssystem för biblioteken med tillhörande logistiksystem att implementeras.

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Kulturella och kreativa näringar har goda förutsättningar att etablera sig och verka i Stockholm

Det ekonomiska försämrade läget i Stockholm är omgärdat av flera osäkerhetsfaktorer såsom inflationens varaktighet, utvecklingen på bostads- och fastighetsmarknaden samt den geopolitiska utvecklingen. Kulturscenernas fokus ligger på att få publiken till scenen, som delvis kan förklaras av att vissa vant sig vid att konsumera mindre kultur fysiskt under pandemin samt en effekt av ekonomiskt kärvare tider. I media rapporteras om nattlivsverksamheter som tvingas stänga eller flytta, men på samma gång växer nya lokaler för nattlivet fram och flera musikarrangörer vittnar om ett ökat publikt intresse.

Det finns samtidigt en fortsatt oro inom det fria kulturlivet att situationen kommer att försämras, då det ekonomiska offentliga stöd som erbjudits från olika håll i samband med och efter pandemin inte längre finns kvar. Ökade kostnader, inte minst för hyror, skapar stora utmaningar för många av kulturlivets aktörer och verksamheternas ekonomi. Kulturaktörerna har svårt att kompensera kostnadsökningar med ökade intäkter samt att kärvare tider leder till sämre betalningsförmåga bland publiken. Det finns behov av en breddad finansiering, där kulturaktörer behöver hitta finansiering från flera parter, som kan fungera som ett komplement till offentligt stöd för att stärka kultursektorns förutsättningar och samtidigt garantera kulturens oberoende.

Det ekonomiska läget med kostnadsökningar visar på ett fortsatt behov av stöd till det fria kulturlivet för att bibehålla den kulturella infrastrukturen samt att stärka en ökad professionalisering bland stadens kulturaktörer. Behovet av samlingslokaler i det växande Stockholm ökar särskilt i området kring Söderstaden.

Utökad stöd till kulturetablering och utveckling för att möta kommande behov av nya scener och mötesplatser

När staden växer och befolkningmängden ökar uppstår nya behov som kulturförvaltningen behöver möta. Nya etableringar av scener och mötesplatser samt kulturlotsningens proaktiva arbete med att inga strategiskt viktiga scener läggs ner ska säkerställa stockholmarnas tillgång till publika möten med en mångfald av konstnärliga uttryck. Insatserna stödjer utvecklingen av ett fritt och rikt kulturliv som håller hög kvalitet och är tillgängligt för alla.

Förvaltningen behöver aktivt arbeta för att Stockholm ska ha scener inom alla konstområden på geografiskt strategiska platser, i linje med lokalbehovsanalysens slutsatser. Analysen pekar till exempel på framtida behov av en större scen i Kista, en samlingslokal i Slakthusområdet samt en kulturscen och mötesplats i Hässelby gård.

Utökad stöd för att möta behovet av produktionsplatser för dans

Inom det fria dansfältet pågår ett arbete kring ett Danskvarter med målet att etablera lokaler för produktion och daglig träning. En viktig del för att skapa goda villkor för den fria dansen och bidra till utvecklingen av dansutbudet i Stockholm. Inom det närmaste året kommer behovet av etableringsstöd för Danskvarteret att aktualiseras. Etableringsstöd från staden är en förutsättning för att initiativ som nämnt ovan ska kunna realiserats. Stadens stöd är ofta det som öppnar dörrar för ytterligare finansiering. För att kunna möta initiativ i denna storleksordning och samtidigt kunna fortsätta stödja mindre etableringar, produktion och arrangemang, alla de delar som det samlade kulturstödet ska möta, behöver utrymmet för kulturstödet ram att öka.

Kulturlotsningen och stödet ger med utökade resurser kulturförvaltningen ökad potential att tillskapa fler scener och mötesplatser samt öka befintliga sceners möjligheter till att verka och utvecklas. Stödet och kulturlotsning möjliggör stärkta förutsättningar för kulturlivets infrastruktur, i linje med det kulturstrategiska programmet för Stockholms stad.

En större filmfond som ger ökade intäkter och arbetstillfällen för stockholmarna

Antal produktioner, men framför allt storleken på produktionen påverkar spendering. Stora produktioner där Film Stockholm kan gå in med enskilt belopp ökar möjligheten att lägga hela produktionen i Stockholm. Med en större budget finns möjligheten att gå in i några få större produktioner och samtidigt bidra till utvecklingen av filmen som innefattar stöd till talangutveckling, kortfilm, dokumentärer samt lång spelfilm. Stockholm stad och Region Stockholm kan tillsammans gå i takt så att fler filmer spelas in Stockholms stad och region. Om filmproducenterna i större utsträckning väljer Stockholm som inspelningsplats ökar lokal spendering och fler arbetstillfällen skapas i Stockholm.

Skapa plats för kultur och kulturmiljö när staden växer

Befolkningsförändringen i stadsdelsområdena är kopplad till var nybyggnation sker såsom i Hägersten-Älvsjö, Farsta, Skärholmen, Bromma samt Järva där folkmängden förväntas öka med 17 200 invånare till och med 2032. I förhållande till folkmängden förväntas Skärholmen växa mest, 24 % eller 8 900 personer. Södermalm är det enda stadsdelsområdet där befolkningen förväntas minska. Till år 2032 förväntas Södermalms befolkning minska med

4 800 personer jämfört med 2022.

Kulturförvaltningens arbete för en mer jämlik spridning av kultur behöver gå hand i hand med hur Stockholm växer. Utöver att arbeta för en mer jämlik spridning av kultur i hela staden, finns det även behov av kulturplatser och insatser som ökar invånarnas rörelser i staden för att motverka segregation. Det finns idag en tydlig relation mellan kulturnärvaro och befolkningstäthet i Stockholms 11 stadsdelsområden och den geografiska spridningen av kulturen är ojämlig. Innerstaden och Söderort har den största koncentrationen av kulturplatser och verksamma inom kulturella och kreativa näringar.

Parallellt med utvecklingen av Stockholm som storstadsregion har de senaste årens ökade distansarbete och förändrade resmönster satt ökat fokus på det lokala kulturlivet, som ser olika ut i olika delar av staden. Det blir allt viktigare att anpassa det lokala kulturutbudet där invånarna befinner sig efter befolkningssammansättning och andra lokala förutsättningar. En idé som har slagit rot är 15-minutersstaden som innebär att stadens invånare ska kunna nå allt det utbud de behöver inom promenadavstånd eller kort cykeltur från bostaden. Konceptet "15-minutersstaden" är inte en universell lösning, men kan användas som en vägledning för att skapa en mer levande och hållbar stad för framtiden. I främjandet av lokalt kulturliv behöver kulturförvaltningen stärka kontakten med stadsdelsförvaltningarna samt med lokala aktörer som vill verka i och utveckla sitt närområde.

Kulturförvaltningen bedömer att framtidens kulturlokaler i ökande grad kommer att behöva vara flexibla i sin användning och därmed också vara möjliga att använda för flera aktörer och för olika verksamheter. Lokalkostnader i Stockholm är generellt sett höga och att dela på lokaler kommer att bli vanligare. Att dela lokaler kan också leda till bra samarbeten och nya konstellationer kan skapa nya möjligheter på en plats. Kulturella och kreativa företag styrs av en klusterlogik och för soloföretag ökar närheten till andra kulturaktörer möjligheten till uppdrag, nätverksbyggande och kunskapsutveckling. Det finns därför behov av fler dynamiska, fysiska platser och noder där kulturella och kreativa företag kan verka. Detta kan vara platser som kreativa hubbar i tidigare industrier, kulturmiljöer och andra fastigheter.

Ateljéstrategi 2024-2026

När Stockholm utvecklas och växer behöver nya produktionsplatser för konsten planeras in. I arbetet med Ateljéstrategi 2024-2026 ligger fokus på Järva och Söderort där professionella konstnärer som vill bilda ateljéföreningar kommer att få förstärkt kulturlösnings.

Kulturförvaltningen har etablerat ett samarbete med Tensta konsthall, WIP:sthlm i Västberga, Konsthall C i Hökarängen och FOLK i Skärholmen för att nå konstnärer på fler platser.

Lokala konstsalonger och de konstnärliga högskolorna kommer också att involveras i arbetet med att skapa arbetslokaler för ytterligare minst 200 konstnärer under treårsperioden.

Kulturnämnden har tidigare fattat beslut om ett nytt ateljé- och studiestöd för yrkesverksamma konstnärer (Dnr 6.1/1650/2016). Stödet fasades in hösten 2018 och innebar att fler konstnärer fått stöd och att högre nivåer beviljats. En viktig del i det nya stödet är att skapa en rörlighet och öppna upp stödet för att ge nyutexaminerade insteg till professionalisering och yrkesverksamhet. Kulturnämndens beslut omfattade en avsiktsförklaring att medel avsätts för stödet fram till år 2020. Sedan dess har inga medel

tillförts i enlighet med nämndens intentionsbeslut och utvecklingen av stödet har därmed stagnerat. I takt med att fler ateljéer etableras ökar efterfrågan på ateljéstöd. En efterfrågan som inte kan mötas med befintligt ateljéstöd.

Scen i Kista, Kreativa noder och utställningsfilial i Skärholmen

Lokalbehovsanalys för Stockholms kulturliv 2031 preciserar det kommande behovet av scener, utställningar, samlingslokaler och ateljéer. Den större scen i Kista som kulturförvaltningen arbetar för att förverkliga kommer att behöva bred samverkan från flera aktörer, inom staden och externt. Scenen ska drivas av en eller flera kulturaktörer och fungera för de behov som finns i Kista och Järva men också kunna vara en destination för ett större område i Stockholmsregionen.

Kreativa noder är en verksamhetsidé som bygger på att Stockholm behöver fler platser för konstnärligt skapande där flera olika målgrupper kan mötas i olika intressegemenskaper. Kulturförvaltningen tar fasta på lokala initiativ med denna inriktning och har påbörjat en diskussion inom staden i Rågsved. Under de kommande åren är Farsta och Fagersjö prioriterade tillsammans med Tensta. Kulturförvaltningens roll är att fungera som katalysator och initiativtagare, inte att driva de Kreativa noderna.

Skärholmen har bedömts vara rätt plats för en ny utställningsarena där statliga och fria kulturaktörer samverkar. Stockholmarnas tillgång till de nationella institutionernas utställningar och programverksamhet skulle öka. Samtidigt kan museimyndigheters publika kontakter i hela Stockholm öka och verksamheterna kan utvecklas.

Utöka konstens spridning i Stockholm

Konststaden Stockholm är under utveckling och har en mycket stor potential. Konsten kan ta plats på nya sätt runt om i staden och verkligen finnas där den behövs allra bäst. För att möjliggöra detta behövs en revidering av hur staden samlat ser på tillämpningen av 1 %-regeln. Genom att staden till en pott avsätter medel även från mindre investeringar, där regeln idag inte tillämpas, kan konstprojekt ta form i delar av staden som inte omfattas av stora nyinvesteringar men där konsten kan utgöra ett viktigt fundament för en positiv samhällsutveckling. Detta utgör en viktig möjlighet för Stockholm under kommande år. Satsningen kan öka trivsel och trygghet och göra konsten till en inspiration och möjliggörare för många människor. Det är ett viktigt led i arbetet för en demokratisk, öppen, jämställd och jämlik stad.

Kunskap om Stockholms kulturmiljöer

Kunskap om Stockholms kulturmiljöer är en förutsättning för en hållbar stadsutveckling och förvaltning av natur- och kulturmiljöer. En övergripande strategi för kunskapsuppbyggnad avseende stadens kulturmiljöer vägleder arbetet. Kulturhistoriska värden beskrivs och motiveras enligt Stadsmuseets arbetssätt för kulturhistorisk värdering.

Museer och konst utgör stadens kompetens i arkeologiska och stadsbyggnadshistoriska frågor och är stöd i kulturmiljöfrågor till staden som förvaltare och utvecklare av byggnader och miljöer. Avdelningen är remissinstans i ärenden som kan förutses påverka eller förändra kulturmiljöer samt bistår med expertstöd i kulturmiljöfrågor och bidrar med kunskapsunderlag

så som kulturhistoriska inventeringar, vårdprogram och kulturmiljöanalyser. Vidare ansvarar Museer och konst för Stockholms klassificeringskarta där stadens kulturhistoriska värden redovisas.

Stadsmuseet arbetar med att bygga upp, utveckla och förmedla kunskap om stadens kulturmiljöer och kulturhistoriska värden samt för att klassificera stadens byggnader och miljöer. Klassificeringen bidrar till att synliggöra kulturhistoriska frågor i stadens utveckling och används i det dagliga arbetet inom kommunens förvaltningar bland annat i samband med översiktsplanering, detaljplanering och bygglovsprövning. Uppdraget med klassificering är ett långsiktigt och kontinuerligt arbete. Stadens målsättning är att samtliga värdefulla miljöer ska vara identifierade samt att det till dessa finns kunskapsunderlag som är relevanta och användbara utifrån stadens behov. Detta betyder att stora områden och bestånd behöver inventeras, värderas och klassificeras. Bland annat innefattar detta flera stadsdelar som ännu inte är klassificerade; stora delar av stadens gröna miljöer såsom parker, koloniområden och begravningsplatser; stadens torg och gaturum. Under kommande år krävs omfattande insatser. Prioriteringar i arbetet utgår från stadens samlade behov. Arbetet sker i dialog med berörda förvaltningar och i nära samverkan med stadsbyggnadskontoret.

Kulturförvaltningen har god beredskap inför kriser och oförutsedda händelser

Det geopolitiska landskapet har förändrats successivt. Oron i omvärlden, Rysslands invasion av Ukraina, Sveriges ansökan om ett medlemskap i Nato samt ett flertal koranbrändningar har successivt försämrat det säkerhetspolitiska läget i Sverige och ställer nya krav på såväl det civila som det militära försvaret. Den 17 augusti 2023 fattade Säpo beslut om att höja hotnivån från nivå tre till fyra på en femgradig skala. Höjningen av hotnivån ska fungera som en signal till alla berörda samhällsaktörer att vidta åtgärder och arbeta långsiktigt för att förebygga och minska hotet för terrorattentat i Sverige.

Oro i omvärlden påverkar och ställer nya säkerhetskrav också på kulturlivets aktörer och besökare. Säpos höjning av hotnivån var också främst tänkt att fungera som en signal till alla berörda samhällsaktörer att de måste arbeta långsiktigt för att förebygga och minska hotet. I samband med höjningen av terrorhotnivån lyfte både Säpo och regeringen vikten av informationssäkerhet, källkritik och misstro mot desinformation.

Det finns flera tidigare exempel på när terrorhot och attentat riktats mot kulturevenemang och i det moderna kriget är kulturarvet och scenkonsten en prioriterad måltavla för angriparen för att sänka försvarsviljan, att skriva om historia och skapa osäkerhet. Kriget i Ukraina har gjort att frågor om beredskap för kulturarv har blivit mer aktuellt och uppmärksammat. Den nya situationen väcker frågor och aktualiserar en diskussion kring hur kulturen kan bidra till att skapa ett robust samhälle som står emot angrepp i händelse av kris eller krig.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) slog i en rapport fast att Sverige måste stärka och utöka sin krisberedskap. I rapporten betonar MSB att beredskapsutvecklingen och totalförsvaret behöver omfatta fler och att kultursektorn ytterligare behöver involveras i arbetet. Det gäller så väl skydd av kulturarvet som för kulturens betydelse att skapa försvarsvilja och motståndskraft i samhället.

Evenemangsavdelningen fortsätter det utökade uppdraget med beredskapslager och arbetet

med civilförsvarsuppbyggnaden. Arbetet med logistik, lagerhantering och förvaltning av skydds- och förstärkningsmaterial fortsätter och kommer att öka för avdelningen.

Kulturförvaltningens verksamheter bidrar till en tryggare stad

Stockholms stads trygghetsmätning och medborgarundersökning visar att den upplevda tryggheten varierar stort mellan stadsdelsområdena. Stockholm brottas med många problem kopplat till social hållbarhet. Utvecklingen av ökad boendesegregation, trångboddhet och utanförskap samt den senaste tidens ökade gängvåld får stora konsekvenser för barn och ungas livssituation, på arbetsmarknaden och i samhället i stort. Detta påverkar både den upplevda och den faktiska tryggheten i staden.

Stockholms stad har en central roll i arbetet med att öka tryggheten och minska brottsligheten i samhället. Genom ett långsiktigt och strukturerat arbete ska staden nå målet att inte ha några särskilt utsatta eller utsatta områden samt halvera otryggheten från år 2020 till år 2025. Som grund för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete finns Stockholms stads trygghetsprogram 2021–2023 (Stockholms stad, 2021). Ett viktigt verktyg i stadens trygghetsskapande arbete är platssamverkan. Platssamverkan handlar om att samla olika aktörer för att jobba praktiskt tillsammans med trygghetsskapande, brottsförebyggande och trivselskapande åtgärder runt en särskild plats. Kulturförvaltningen deltar i platssamverkan i flera stadsdelsområden. I ett stockholmsperspektiv vet vi att kulturlokaler bidrar till trygga stadsrum. Bland annat finns goda exempel från Östberga där kulturnärvaron har bidragit till en ökad upplevd trygghet bland de boende genom etableringen av Östberga kulturhus.

I juli 2023 trädde en ny lag som reglerar kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet i kraft. Förhoppningen med den nya lagen är att kommunerna mer effektivt och träffsäkert ska minska brottsligheten. Att det brottsförebyggande arbetet i kommunerna blir lagstadgat ställer ökade krav på Stockholms stads förvaltningar, inklusive kulturförvaltningen, att bidra i detta arbete.

Utreda möjligheten till verksamhetsutveckling av kulturhuset Fanfaren i Farsta

Under perioden vill kulturförvaltningen utreda om möjligheten att utveckla kulturhuset Fanfaren, beläget i Farsta, till en biblioteks- och kulturnod. Kulturhuset är i behov av en större verksamhetsanpassning- och underhållsrenovering som bör sammanfalla med satsningen på ett utvecklat kulturhus. Detta i enlighet med stadens ambition att etablera en biblioteksnod i varje stadsdel samt tillvarata möjligheterna till ett utvecklat kulturhus likt det som planeras i Liljeholmen och som etablerats i Östberga. Ett sammanhållet kulturhus i förvaltningens regi med verksamhet för bibliotek, kulturskola samt civilsamhälle kan spela en avgörande roll i det förebyggande trygghetsskapande arbetet i stadsdelen samtidigt som de lika möjligheterna att ta del av och skapa kultur stärks.

Biblioteken utvecklar biblioteksrummet

Det är fortsatt viktigt att säkerställa tillgängliga, funktionella och trygga biblioteksrum. Samtidigt behöver biblioteksrummet utvecklas. Från ett rum orienterat kring samlingar och läsning till att även erbjuda ytor för aktivitet, möten och medskapande. Med erfarenhet från de trygghetsrenoveringar som genomförts i bland annat Skärholmen, Högdalen och Rinkeby finns erfarenhet och koncept för hur andra bibliotek kan anpassas och göras tryggare.

Möjligheten till ytterligare trygghetsreningar och fortsatt lokalutveckling begränsas dock av en snäv investeringsbudget på förvaltningen men också av begränsad möjlighet att bära ytterligare kapitalkostnader som följer då investeringar görs.

Digitalisering

De senaste åren har mediekonsumtion (Tv, radio, ljudböcker och poddar) till viss del ersatt fysisk kulturkonsumtion. Detta är inte bara en effekt av ekonomiskt kärvare tider utan även nya vanor som uppstått i samband med pandemin. Globaliseringen och digitaliseringen har lett till ett växande kultur- och medieutbud som skapar en större konkurrens och möjlighet till individanpassad kulturkonsumtion.

Utifrån stöd från ESF-fonden (Europeiska socialfonden) har Kulturförvaltningen projektet för digital kompetensutveckling för sina kommunikatörer, koordinatörer, redaktörer, producenter och chefer vilket exempelvis innefattar Kulturskolan och deras kompetenslyft i digitala verktyg och tjänster.

Den digitala utvecklingen inom kultursektorn går snabbt och det digitala kulturutbudet är efterfrågat inom vissa konstområden. Utvecklingen av exempelvis virtuella miljöer kan komma att öka konkurrensen med fysiska upplevelser inom kulturlivet. Samtidigt finns det ett stort behov av ett fysiskt kulturutbud och fysiska mötesplatser och allt tyder på ett fortsatt samspel mellan digital och fysisk kultur. Verksamhetens syfte och invånarnas behov bör alltid stå i fokus vid val av fysiskt eller digitalt utbud. Det krävs en ökad kunskap och ökad förståelse för målgrupperna, deras närvaro på såväl fysiska som digitala plattformar. Det även finns behov av nya kompetenser för att möta en alltmer komplex omvärld, inte minst som en följd av digitalisering och teknikutveckling. Utvecklingen av ett välfungerande fysiskt och digitalt utbud som möter invånarnas förväntningar och behov är kostnadskrävande. Samverkan med andra aktörer är därför avgörande för att utveckla kulturförvaltningens samlade erbjudande. Kulturförvaltningen kan i större utsträckning behöva agera möjliggörare och lots till andra aktörer snarare än utförare.

Den snabba digitaliseringen och teknikutvecklingen skapar förutsättningar för nya kulturuttryck och möjligheter för kulturen att nå en publik. Den pågående AI-utvecklingen och framtidens mobilnät med utökad nedladdningshastighet ger möjligheter för den digitala världen att integreras med den fysiska genom exempelvis XR-upplevelser. Många kulturskapare använder AI som verktyg i sitt arbete och i sitt skapande. Samtidigt ställer utvecklingen krav på nya affärsmodeller, kompetensförsörjning samt sätter ett ökat fokus på immateriella tillgångar och rättigheter, såsom upphovsrätten. Det blir dock uppenbart att digitala komplement till att konsumera scenkonst inte kan ersätta de fysiska kulturbesöken. Parallellt med den digitala utvecklingen finns det ett växande behov av fysisk kultur och mötesplatser för olika målgrupper i staden.

Sammantaget skapar denna utveckling ökade utmaningar för kulturförvaltningen att möta invånarnas behov, både fysiskt och digitalt och nå ut till och skapa engagemang hos specifika målgrupper samt hos invånarna i stort. Det kommer att krävas en god kunskap och förståelse för målgrupperna, vad de behöver och vill ha, samt vilka hinder som idag finns för möjligheten att ta del av och utöva kultur.

Digitalisering är en självklarhet i ungas vardag, liksom internet är en naturlig och viktig källa för inspiration och lärande. För att fortsätta att erbjuda en viktig och relevant verksamhet för barn och unga behöver staden anpassa och utveckla utbud och verksamhetsformer i takt med målgruppen. Att genomföra en gedigen undersökning kring möjligheterna av en stadsövergripande digital fritidsgård med möjlighet till skapande och olika kulturella uttryck är innovativt och rätt för att möta fler unga i dagens samhälle.

Webbplatsen Kulan och dess verksamhets- och uppföljningssystem är ett centralt och väletablerat verktyg i stadens arbete för alla barns rätt till kultur och drivs gemensamt av kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna. Fortsatt webbutveckling är nödvändig både för att säkerställa en kontinuerlig drift och för att skapa största möjliga användarnytta.

Genom digital utveckling satsar Kulturskolan på att nå nya deltagare genom efterfrågade nya digitala ämnen och möjligheten för barn och unga att delta på platser och tider där de befinner sig. Gemensamma arbetsgrupper med andra kommuner för erfarenhetsutbyte och utveckling har bildats: "Spelskapande", "Musik online" och "Digital kulturbank för fritidssamverkan". Under det fortsatt pågående projektets första två år har nya ämnen och kurser för digitalt skapande, nya format för digitala och hybrida mötesformer, samt material för digitala kanaler utvecklats, testats och utvärderats ihop med målgruppen. Under kommande år blir fokus att bredda det digitala utbudet till fler ämnen, sprida projektets metoder och kompetenser genom kulturskolenätverket, samt säkerställa projektresultatens långsiktiga och hållbara implementering i verksamheten.

Museer och konst väcker intresse och sprider kunskap om Stockholms och stockholmarnas historia och gör konsten till en angelägenhet för alla människor i staden. Att verksamheten tillhandahåller digitala tjänster som svarar mot människors intressen och livsmönster tas för givet. Den digitala närvaron och interaktionen ska fungera som en förlängning av det som händer på olika platser i staden och museilokalerna. För vissa människor kan webben vara det enda sättet att komma i kontakt med det verksamheterna erbjuder, för andra är det en möjlighet att fördjupa eller återknyta till en upplevelse.

Museer och konst producerar information, kunskap och upplevelser där stockholmarna finns och verkar. Produktionen sker i alla delar av verksamheten, från insamling och förvärv till förvaltning kunskapsuppbyggnad forskning och förmedling. Informationen och kunskapen ska vara trovärdig och beständig. En digital infrastruktur ska stödja det förhållningssättet och underlätta för att den sprids och används vidare i olika sammanhang. Informationen vi delar ska vara tillgänglig och öppen men utan risk att enskildas integritet och rättigheter kränks. Verksamheten ska också främja forskning och förmedling som leder till ny kunskap genom att bidra till ett långsiktigt användbart öppet och sammanlänkat digitalt kulturarv och skapa förutsättning för datadriven forskning

Digitaliseringen kan göra kulturen mer tillgänglig och delaktig men också vidga klyftorna mellan mer eller mindre erfarna användare. Biblioteket tar ett stort ansvar i att, genom exempelvis IT-handledning, överbrygga digitala klyftor. Biblioteket tar även ett stort ansvar för att fylla det behov av digital medborgarservice som många idag saknar. Starka, ändamålsenliga bibliotek är en grundsten i en storstad i snabb utveckling. Medarbetarna har

ett stort behov av ökad kompetens inom medie- och informationskunskap för att kunna möta de behov av samhällsservice som stockholmarna förväntar sig. Bibliotekets digitala verksamheter, tjänster och utbud binder samman de fysiska platserna och kompletterar varandra. Detta möjliggör en strategisk förflyttning som betyder att Stockholm går från att erbjuda ett bibliotek mitt i byn till ett bibliotek som finns i hela staden.

Biblioteken har i uppdrag att försöka överbrygga de utanförskap som finns i staden. Arbetet sker genom att ge tillgång till information, läsupplevelser och kultur samt genom att säkerställa att besökarna kan använda digitala tjänster för att få hjälp, kommunicera och kunna delta i samhället. Biblioteken erbjuder tillgång till den tekniska utrustning som krävs för att exempelvis söka jobb, utbildning eller att kommunicera med myndigheter, företag och andra förvaltningar. Den digitala klyftan rör såväl informationsutanförskap som tekniskt utanförskap och är väl synlig bland bibliotekets prioriterade målgrupper. Det råder ett underskott av offentligt tillgänglig IT-utrustning för stockholmarna.

I dagens överflöd av information är det viktigare än någonsin att alla har förmågan att ta till sig information, sätta den i ett sammanhang samt avgöra om den är korrekt. Bibliotekens arbete med att stärka medborgarnas medie- och informationskunnighet är ett av bibliotekens bidrag till folkbildning i vår tid.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Det rådande ekonomiska läget kommer att vara en stor utmaning för kulturlivets aktörer. Detta gäller även för kulturförvaltningen som står inför flera ekonomiska utmaningar under kommande år. Kulturförvaltningen räknar med betydande lokalkostnadsökningar. Detta med anledning av stadens planerade renoveringar av Asplundhuset och Liljevalchs konsthall (Bergstenshuset), samt omlokaliseringen av Medeltidsmuseet. Stockholmarnas disponibla inkomster och förändrade kulturvanor kan ha en negativ inverkan på kulturförvaltningens intäkter från de publika verksamheterna.

Kulturförvaltningens kostnader bedöms öka under planperioden samtidigt som intäkterna ligger kvar på samma nivå eller minskar. Det påverkar förvaltningens förutsättningar att bedriva verksamhet i dess nuvarande form inom tilldelad budgetram. Medel behöver tillföras inom flera områden för att verksamheten ska kunna bedrivas i full skala under planperioden 2025-2027.

Utöver investeringsplanen identifierar kulturförvaltningen flera investeringsprojekt som inte ryms inom investeringsplanen men som bedöms som nödvändiga för verksamheten.

Investeringar ger högre kostnader i form av avskrivningar och internränta och behöver rymmas i ordinarie driftbudget.

3.1 Drift

Kulturförvaltningens intäkts- och kostnadsberäkning för perioden 2025-2027 visar en differens mot kommunfullmäktiges plan för perioden. Kostnadsutvecklingen är beräknad på nuvarande organisation. Kapitalkostnaderna är beräknade på pågående investeringar.

Mnkr	Budget 2024*	Behov 2025	Behov 2026	Behov 2027
Kostnader	1 358,8	1 405,9	1 430,0	1 461,8
- varav kapitalkostnader	25,9	26,6	19,2	18,5
Intäkter	-169,4	-169,4	-169,4	-169,4
Netto	1 189,4	1 236,5	1 260,6	1 292,4
KF:s plan	1 189,4	1 185,4	1 185,4	
Differens mot KF:s plan	0,0	51,1	75,2	

* Budget 2024 inkluderar omslutningsförändringar.

Lokalkostnader

Kulturförvaltningen räknar med betydande lokalkostnadsökningar de kommande åren. Detta med anledning av stadens planerade reoveringar av Asplundhuset och Liljevalchs konsthall (Bergstenshuset), samt omlokaliseringen av Medeltidsmuseet. Nivån på internränta, höjt konsumentprisindex samt ökade el- och driftskostnader gör att lokalkostnaderna beräknas öka väsentligt.

Stödet till Studieförbunden som satsar på att nå fler stockholmare som behöver folkbildningen mest

Kulturförvaltningen har fördjupat dialogen med studieförbunden som har påbörjat satsningar på ny verksamhet för att nå fler stockholmare, framför allt i ytterstaden, ofta i samverkan med samlingslokaler. Statens stöd till studieförbunden minskar under de kommande åren. Dessutom skärper staten riktlinjerna för stödet med syfte att ge studieförbunden möjlighet att satsa på de målgrupper som behöver folkbildningen mest. Om studieförbunden fullföljer sina satsningar och utökar sin verksamhet finns det behov av ett högre stöd till studieförbunden för perioden 2027-2029.

Kulturskolan

Under planperioden ser Kulturskolan flera ekonomiska utmaningar som påverkar verksamhetens förutsättningar. Kulturskolan bedriver idag omfattande verksamhet inom ämnesutveckling, avgiftsfri verksamhet, ungas inflytande samt digitalisering finansierat av Kulturrådet. Kulturskolan ser behov under perioden att fortsätta utveckla digital verksamhet vilket kräver ökad finansiering under planperioden. Kompetensutveckling går hand i hand med denna utveckling och behöver också tillgodoses för att uppnå målen.

Kulturskolans arbete med att nå alla elever i en särskild årskurs i Stockholm kräver ökad finansiering för att fortsätta bedrivas. För att utveckla verksamheten riktad till barn och unga med särskilda behov och/eller funktionsnedsättningar behöver medel tillföras

Utvecklingsinsatser

Sedan 2017 har Kulturskolan Stockholm årligen ansökt om utvecklingsbidrag hos Kulturrådet. Från 2023 har bidraget till Kulturskolor halverats, detta gör att bidragsanslaget till Kulturskolan Stockholm har minskat. Förutsättningarna att söka utvecklingsbidrag för detta under planperioden är i dag oviss. Om möjligheten att söka försvinner eller minskar och finansiering från annat håll inte kan säkras kommer det innebära att avdelningen inte kan fortsätta att utveckla verksamheten.

Kultur för alla är ett projekt som bedrivits inom Kulturskolan Stockholm sedan 2017 med extern finansiering. Satsningen genomförs i områden där Kulturskolan har lågt deltagande vilket också är områden med flera nyanlända. Att erbjuda öppen verksamhet ger Kulturskolan möjlighet att nå målgrupper som inte har kännedom om Kulturskolan, på tider och arenor där de befinner sig. Samverkan med andra aktörer ger synergier gällande deltagare, lokaler, kompetens, nätverk och varumärken riktat till nya målgrupper. Under 2023 nådde projektet cirka 17 500 barn och unga i stadsdelarna Järva, Hässelby-Vällingby, Hägersten-Älvsjö/Skärholmen och Enskede-Årsta/Vantör. Den här typen av verksamhet är efterfrågad eftersom den skapar en flexibilitet som inte finns i våra slutna kurser. Kulturskolan avser att implementera satsningen i vår ordinarie verksamhet för att kunna fortsätta med detta erbjudande till Stockholms barn och unga. För att permanenta verksamheten krävs att medel tillförs i budget.

Kulturskolans orkesterskola/El Sistema

Kulturskolans orkesterskola/El Sistema är i stort behov av övergripande strategier och samarbeten mellan förvaltningar för att stärka långsiktigheten. Utökning planeras med 1 100 deltagare under planperioden. Det kräver förstärkning av pedagoger och instrumentinköp. För att genomföra utökningen behöver medel tillföras. Förstärkningen av pedagoger och administrativa personal är räknad som en uppbyggnadsfas som når målet 2027.

Estetiska lärprocesser

Estetiska lärprocesser har under läsåret 2022/23 genomförts på Askebyskolan i Järva och Fagersjöskolan i Farsta. Totalt deltog 550 elever i Kulturskolans teater- och dramapass inom ramen för estetiska lärprocesser. Utvärderingen som genomförts på skolorna som haft Estetiska lärprocesser visar att verksamheten vart mycket uppskattad av de barn och unga som tagit del av den. Verksamheten kompletterar Kulturskolans orkesterskola/El Sistema med att nå nya målgrupper i utsatta områden med andra ämnen än musik, idag endast teater, men kan även vara dans. Liksom Kulturskolans orkesterskola/El Sistema är verksamheten kontinuerlig och avgiftsfri. Verksamheten innebär en samverkan med skolorna både kring innehåll och lokaler. Under planperioden önskar Kulturskolan att utöka verksamheten till fler skolor.

Dagkollo

Kulturskolan erbjuder idag dagkollo i egen verksamhet i form av lovverksamhet. Under 2023 har Kulturskolan testat pilot dagkollo avgiftsfritt på lov i Järva. Under kommande planperiod undersöker Kulturskolan möjligheter att utöka och möjliggöra fler platser för dagkollo. Kulturskolan avser att fortsätta med samverkan angående dagkollo med stadsdelsförvaltningar i fler av Kulturskolans enheter som har verksamhet i ytterstadsområden. Kulturskolan vill utveckla dagkolloverksamheten på lovkursveckor och nå 1 500 barn.

Digital verksamhet, hybrid verksamhet och ämnesutveckling

Utvecklingsbehov finns inom digital verksamhet i samverkan med externa aktörer och utveckla befintliga och nya ämnen i en digital riktning. Kulturskolan vill även kompetensutveckla inom digitalisering. Under 2024 och 2025 kommer ESF projektet Digitalt kompetenslyft att tillgodose större delen av detta behov men därefter behövs finansiering tillföras.

Kulturstrategiska staben

Trygga och högkvalitativa fritidsgårdar

Stadens strategi för fritids- och ungdomsgårdar visar en hög ambition och riktning för stadens öppna verksamheter. Den höga ambitionen förutsätter ökade resurser. Fritidsgårdarna ska nå fler unga och särskilt unga tjejer, och det ska ske genom långsiktiga utvecklingsinsatser som ger varaktiga resultat. Det behövs ökat antal aktiviteter, lokaler som lockar och är trygga samt gedigna kompetensutvecklingsinsatser, bland annat för att få fler fritidsledare med eftergymnasial utbildning. Det ökade anslaget för 2023 och 2024 behöver ligga kvar på minst samma nivå under kommande år.

Det fria kulturlivet i Stockholm - Uppräkning av stödformerna

Bland mottagarna av kulturstöd finns cirka 65 viktiga infrastukturbärande verksamheter. Det är kontinuerliga verksamheter som driver en stor del av de publika kulturlokalerna i Stockholm såsom scener, konsthallar och biografier. Under många år har stödet till dessa verksamheter haft en mycket svag utveckling. Det har inte varit möjligt inom stödutrymmet att kunna möta kostnadsutvecklingen och de har hänvisats till att öka sina intäkter för att möta konstadsökningarna. Så som det ekonomiska läget i samhället utvecklats har utmaningarna att bibehålla verksamheterna konstnärligt och publikt nått en kritisk gräns. Takten och storleken på kostnadsökningarna är inte möjlig att möta med publikintäkter. En generell ökning av stöden är motiverad för att stadens ska kunna bibehålla ett brett kulturutbud. Utan uppräkning måste hårdare prioriteringar göras i fördelningen av stöd då det inte kommer att rymmas lika många stödmottagare.

En uppräkning av stödets ram utifrån nuvarande inflation skulle ge ett utrymme att göra en förstärkning av stödet till de infrastukturbärande verksamheterna. En mindre uppräkning motsvarande generella kostnadsökningarna på 2 % skulle kunna möta en förstärkning till 30 % av målgruppen, cirka 20 verksamheter.

Utökat stöd för att möta behovet av produktionsplatser för dans

Inom det fria dansfältet pågår ett arbete kring ett *Danskvarter* med målet att etablera lokaler för produktion och daglig träning. En viktig del för att skapa goda villkor för den fria dansen och bidra till utvecklingen av dansutbudet i Stockholm. Inom det närmaste året kommer behovet av etableringsstöd för Danskvarteret i storleksordning om 3,0 mnkr att aktualiseras. Etableringsstöd från staden är en förutsättning för att initiativ som nämnt ovan ska kunna realiseras. Stadens stöd är ofta det som öppnar dörrar för ytterligare finansiering. För att kunna möta initiativ i denna storleksordning och samtidigt kunna fortsätta stödjande mindre etableringar, produktion och arrangemang, alla de delar som det samlade kulturstödet ska

möta, behöver utrymmet för kulturstödet ram att öka.

En större filmfond som ger ökade intäkter och arbetstillfällen för stockholmarna

Stora produktioner där Film Stockholm kan gå in med större budget ökar möjligheten att lägga hela produktionen i Stockholm. Med en större filmfond finns möjligheten att gå in i några få stora produktioner och samtidigt bidra till utvecklingen av filmen som innefattar stöd till talangutveckling, kortfilm, dokumentärer samt lång spelfilm. Stockholm stad och Region Stockholm kan tillsammans gå i takt så att fler filmer spelas in Stockholms stad och region. Produktionerna har genererat cirka 10 200 arbetstillfällen och en total spendering i Stockholm 2023 som prognostiseras till totalt 176,3 mnkr. Om filmproducenterna i större utsträckning väljer Stockholm som inspelningsplats ökar lokal spendering och fler arbetstillfällen skapas i Stockholm.

Ateljéstrategi 2024-2026

När Stockholm utvecklas och växer behöver nya produktionsplatser för konsten planeras in. I arbetet med Ateljéstrategi 2024-2026 ligger fokus på Järva och Söderort där professionella konstnärer som vill bilda ateljéföreningar kommer att få förstärkt kulturlötsning. Kulturförvaltningen har etablerat ett samarbete med Tensta konsthall, WIP: sthlm i Västberga, Konsthall C i Hökarängen och FOLK i Skärholmen för att nå konstnärer på fler platser. Lokala konstsalonger och de konstnärliga högskolorna kommer också att involveras i arbetet med att skapa arbetslokaler för ytterligare minst 200 konstnärer under treårsperioden.

Kulturnämnden har tidigare fattat beslut om ett nytt ateljé- och studiestöd för yrkesverksamma konstnärer, Dnr 6.1/1650/2016. Stödet fasades in hösten 2018 och innebar att fler konstnärer fått stöd och att högre nivåer beviljats. En viktig del i det nya stödet är att skapa en rörlighet och öppna upp stödet för att ge nytexaminerade insteg till professionalisering och yrkesverksamhet. Kulturnämndens beslut omfattade en avsiktsförklaring att medel avsätts för stödet fram till och med 2019. Sedan dess har inga medel tillförts i enlighet med nämndens intentionsbeslut och utvecklingen av stödet har därmed stagnerat. I takt med att fler ateljéer etableras ökar efterfrågan på ateljéstöd. En efterfrågan som inte kan mötas med befintligt ateljéstöd.

Evenemang

Evenemangsavdelningen driver sin verksamhet i stor utsträckning projektbaserat vilket innebär att verksamheten anpassar sig väl till förändringar. Avdelningen har dock en kostnadsbas som ökar i snabbare takt än intäkterna. När besöksantalen ökar på evenemangen så ökar också kostnaderna, exempelvis STIM-kostnaderna som är direkt kopplat till besökarantalet. Avdelningen har ingen intäktskoppling till antalet besökare så ökade evenemangskostnader finansieras av de marginaler som löpande blir mindre i takt med exempelvis årliga löneökningar och andra kostnadsökningar såsom hyra, el och stigande priser.

Det ekonomiska läget, inflation och det politiska läget i omvärlden, ändrad kulturkonsumtion samt ändrade vanor inom arbetslivet är bara några exempel på faktorer som kraftigt påverkar avdelningens ekonomi och skapar utmaningar i den framtida planeringen. Inom området står avdelningen inför stora utmaningar de närmaste åren kring samarbetspartners och extern

finansiering. Läget påverkar inte minst Kungsträdgårdens verksamhet med ett visst bortfall av tidigare större kunder samt deras utmaning i att finansiera sin verksamhet.

Liljevalchs

Under 2023 minskade andelen betalande besökare från 60 % till 55 %. Detta beror bland annat på att fler besökare valt att besöka Liljevalchs på måndagar då det är fri entré. Under 2024 kommer erbjudandet att ändras till att gälla på onsdagar istället. Detta förväntas leda till ökade intäkter kommande år eftersom Liljevalchs är en av få institutioner som har öppet på måndagar. Entréavgifterna höjdes 2023. I nuläget planeras inga avgiftshöjningar under perioden 2025-2027.

Arbete med att få in samarbetspartners och sponsorer fortsätter under perioden då verksamheten är i behov av större intäkter.

Nya tjänster har inrättats succesivt under perioden 2021-2024 för den utökade verksamhet som Liljevalchs+ innebär. Tillbyggnaden möjliggör fler utställningar men ställer också krav på en utökad personalstyrka. Ökade personalkostnader innebär att det blir mindre medel kvar till utställningsproduktioner.

Liljevalchs pedagogiska verksamhet är eftersatt och i nuvarande budgetram finns det inte utrymme för nyrekryteringar.

Taket i Bergstensehuset måste renoveras. En utredning pågår som ska redogöra för vilka åtgärder som krävs och vad det kan komma att kosta. Fastighetskontoret kommer att projektleda renoveringen och Liljevalchs kommer efter avslutad renovering att få en ökad hyreskostnad. Hur stor hyresökningen kommer att bli är i dagsläget osäker.

Renoveringen kommer också innebära att Bergstensehuset måste hålla stängt under 2026 eller 2027, vilket kommer resultera i lägre intäkter. Renoveringen ska förläggas så att Liljevalchs Vårsalong kan genomföras både 2026 och 2027.

Museer och konst

Stadsmuseet, alla stockholmares museum

Stadsmuseet ska vara alla stockholmares museum. Det finns fortfarande en stor potential att utveckla verksamheten och fullt ut nyttja redan gjorda investeringar. Museet vill därför fortsatt bedriva intensivt utvecklingsarbete för att stärka det publika utbudet, kunskapsuppbyggnaden och förvaltningen av samlingar. För att fullt ut ta tillvara Stadsmuseets möjligheter behöver medel tillföras.

Stadens museisamlingar utgör en stor tillgång, men innebär också en kostnadskrävande förvaltning, både vad gäller lokaler, vård och tillgängliggörande. Stadsmuseet började skapa museisamlingen på 1930-talet och den ska säkert och omsorgsfullt förvaltas in i framtiden och för evinnerlig tid utgöra stockholmarnas minne. En samling som förvaltas aktivt utvecklas genom både förvärv och gallring, men ofrånkomligt är att den med tiden växer. Förutsättningar i lokaler, vård och tillgängliggörande för säkerhet och långsiktigt bevarande ändras och kontinuerliga uppgraderingar är nödvändiga. Under kommande år blir en stor uppgift att ta hand om fynden från de arkeologiska grävningarna vid Slussen. Omfattande

insatser behöver göras både för att säkra bevarandet av fynden och att göra dessa tillgängliga.

Fortsatt utveckling av digital infrastruktur för förvaltning av samlingar och kunskap krävs också. När allt mer material digitaliseras ökas också de löpande lagringskostnaderna avsevärt. Samlingarna utgör en förutsättning för museets samlade verksamhet. I enlighet med museilagen åligger det verksamheten att bedriva en aktiv samlingsförvaltning.

Utställningsverksamheten vid Stadsmuseet, inklusive programverksamhet och pedagogisk verksamhet riktad till barn och unga, är en viktig nyckel till att skapa möjlighet till förståelse av stadens historia under olika tider, men också för dess utvecklingsmöjligheter. Genom att synliggöra många perspektiv på Stockholms historia kan museerna bidra till ett hållbart samhällsbygge. Museerna bidrar till stadens attraktivitet genom att vara viktiga platser för kultur, möten, upplevelser och kunskapsutbyte. En högkvalitativ och varierad utställnings- och programverksamhet är en förutsättning för allt detta. Museernas utställnings- och programutbud ska sammantaget vara en angelägenhet för alla stockholmare. Resurser behöver avsättas för utökad kvalificerad utställningsproduktion och för att förstärka arbetet med att producera program.

Stadsmuseets gård ska utvecklas som en arena för kulturupplevelser. Den långsiktiga ambitionen är att gården ska vara en öppen plats i stockholmarnas vardag där det ständigt ska pågå aktiviteter som överraskar, inspirerar och lockar till lärande, en plats för samtal, musik, scenkonst, mat och dryck i samspel med museets utställningar och program. Det finns samtidigt en potential att utveckla kulturverksamhet i samarbete med andra aktörer, t.ex. musik- och teaterföreställningar på kvällstid.

Det finns en stor potential i att kunna erbjuda pedagogisk verksamhet om historia, stadens utveckling och konst runt om i hela staden. När museernas pedagoger kommer ut till skolan eller fritidsgården och levandegör historien på plats öppnas dörrar för de som annars kanske inte skulle ta del av verksamheten. Inom avdelningen bör därför inrättas en ny pedagogisk resurs som kopplar verksamhet på plats runt om i staden till verksamheten som erbjuds i museerna och till digitala verktyg.

I samarbete med stadsdelsförvaltningar, civilsamhälle, näringsliv, universitet och andra aktörer arbetar Stadsmuseet uppsökande med samtidsdokumentation och programverksamhet. Samverkan kring omfattande projekt där samtidsdokumentation och forskning i Stockholms förorter intensifieras berikar samlingarna med tidigare underrepresenterade delar av staden, skapar engagemang för lokalsamhället och förståelse för historiens betydelse. Den etnologiska kompetensen inom avdelningen behöver stärkas för att vidmakthålla och utveckla denna verksamhet och lägga grund för samarbeten och projekt.

Nya Medeltidsmuseet

Inriktningsbeslutet som kulturnämnden fattade beslut om i februari 2022, och som senare behandlats i kommunstyrelsens ekonomiutskott, framgår att de sammanlagda engångskostnaderna för etableringen i Börshuset kommer att uppgå till cirka 55 - 75 mnkr i 2022 års priser. Engångskostnader uppstår sammantaget för uppbyggnad av det nya museet inklusive anpassning av lokaler och utställningar samt bland annat för utveckling av verksamhet inklusive digitala resurser och pedagogik samt hyra av tillfälliga

verksamhetslokaler.

Den framtida hyresnivån kommer att preciseras under utredningen. Om den så kallade Likkällaren kan anslutas till museets huvudlokal tillkommer hyra. För bland annat utbyggd verksamhet avseende forskning och kunskapsuppbyggnad samt bemanning av funktion som besökscentrum inklusive genomförande av programverksamhet runt om i Gamla stan kommer de löpande kostnaderna att öka. En förutsättning för satsningens genomförande är att kulturförvaltningen fullt ut kompenseras.

De medel som tillförts 2022-2024 bör permanentas från 2025 i enlighet med tidigare besked. Intäktsbortfallet i och med flytten behöver kompenseras och ligga kvar fram till dess att museet öppnar i nya lokaler. Under 2025 påbörjas också investeringen i det nya museet.

Konststaden Stockholm

Stockholm konsts uppgift är att ge stockholmarna den allra bästa konsten. Det handlar om att se till att konsten tar plats på gator och torg, i parker och bostadsområden, i förskolor och skolor, i omsorgsboenden och i stadens fastigheter.

Konststaden Stockholm är under utveckling och har en mycket stor potential. Konsten kan ta plats på nya sätt runt om i staden och verkligen finnas där den behövs allra bäst. För att möjliggöra detta behövs en revidering av hur staden samlat ser på tillämpningen av 1 %-regeln. Genom att staden till en pott avsätter medel även från mindre investeringar, där regeln idag inte tillämpas, kan konstprojekt ta form i delar av staden som inte omfattas av stora nyinvesteringar men där konsten kan utgöra ett viktigt fundament för en positiv samhällsutveckling. Detta utgör en viktig möjlighet för Stockholm under kommande år. Satsningen kan öka trivsel och trygghet och göra konsten till en inspiration och möjliggörare för många människor. Det är ett viktigt led i arbetet för en demokratisk, öppen, jämställd och jämlik stad.

Den offentliga konsten är kultur som stadens medborgare och besökare kan ta del av i sin vardag oavsett var i staden man befinner sig. Tack vare 1 %-regeln finns det mycket offentlig konst i Stockholm. Samlingen växer dock kontinuerligt, nya behov tillkommer och resurserna för att ta hand om konsten behöver justeras. Under det senaste dryga decenniet har konsten på allmän platsmark vuxit med drygt tio procent, medan anslaget har varit oförändrat. Resurser behöver tillföras för att kunna upprätthålla och fortsatt utveckla arbetet.

Konst kan ge avgörande intryck som formar och berikar människor. Stockholms stads elever har genom den konst som finns i skolmiljöerna en unik möjlighet till bildning och förståelse för konstens uttryck. Resurserna räcker dock idag inte till att tillföra konst till alla pedagogiska miljöer inom staden. Här finns en stor potential för att fler barn och unga kan beröras och berikas av konstens kraft.

Kunskap för en växande stad

Museer och konst utgör stadens kompetens i arkeologiska och stadsbyggnadshistoriska frågor och är stödjande i kulturmiljöfrågor till staden som förvaltare och utvecklare av byggnader och miljöer. Avdelningen är även remissinstans i ärenden som kan förutses påverka eller förändra kulturmiljöer genom att bistå med expertstöd i kulturmiljöfrågor och bidra med

kunskapsunderlag så som kulturhistoriska inventeringar, vårdprogram och kulturmiljöanalyser. Vidare ansvarar avdelningen för Stockholms klassificeringskarta där stadens kulturhistoriska värden redovisas.

Stadsmuseet arbetar med att bygga upp, utveckla och förmedla kunskap om stadens kulturmiljöer och kulturhistoriska värden samt klassificera stadens byggnader och miljöer. Klassificeringen bidrar till att synliggöra kulturhistoriska frågor i stadens utveckling och används i det dagliga arbetet inom kommunens förvaltningar i samband med översiktsplanering, detaljplanering och bygglovsprövning.

Uppdraget med klassificering är ett långsiktigt och kontinuerligt arbete. Stadens målsättning är att samtliga värdefulla miljöer ska vara identifierade samt att det till dessa finns kunskapsunderlag som är relevanta och användbara utifrån stadens behov. Detta betyder att stora områden och bestånd behöver inventeras, värderas och klassificeras. Bland annat innefattar detta flera stadsdelar som ännu inte är klassificerade; stora delar av stadens gröna miljöer såsom parker, koloniområden och begravningsplatser; stadens torg och gaturum. Prioriteringar i arbetet utgår från stadens samlade behov och kommande år kommer detta att kräva omfattande insatser. Arbetet sker i dialog med berörda förvaltningar och i nära samverkan med stadsbyggnadskontoret.

Museer och konst bistår med kunskap om kulturmiljöfrågor i stadens gröna kulturmiljöer i de omfattande infrastrukturprojekt som pågår i Stockholm. Avdelningens byggnadsantikvarier, trädgårdsantikvarier, kulturgeografer och arkeologer medverkar i diverse arbetsgrupper och beredningsgrupper för Spårväg syd, förvaltning för utbyggd tunnelbana (Stockholmsförhandlingen), utbyggnad av Roslagsbanan och Förbifart Stockholm. Under de kommande åren förutses arbetet att intensifieras ytterligare.

Digital utveckling

Avdelningen Museer och konst väcker intresse och sprider kunskap om Stockholms och stockholmarnas historia och gör konsten till en angelägenhet för alla människor i staden.

Verksamheten behöver tillföras medel för att stärka arbetet med att skapa en långsiktig hållbar och utvecklingsbar digital infrastruktur. För att nå den önskade utvecklingen behöver verksamheten en utvecklad och sammanhållen digital infrastruktur som omfattar system för förvaltning av samlingar och kunskap såsom:

- Stöd för ordning, beskrivning, digitalisering av samlingarna
- Förutsättningar för insamling och förvärv av digitalt födda objekt
- Förutsättningar för långsiktig lagring av digitala objekt och metadata
- Verktyg för att stärka och bredda det pedagogiska arbetet och öka räckvidden via webben
- Förutsättningar för digital förmedling av utställningar och evenemang
- Ingångar till museernas samlingar och den kunskap som produceras vid avdelningen

Avdelningen ska också främja forskning och förmedling som leder till ny kunskap genom att:

- Bidra till ett långsiktigt användbart öppet och sammanlänkat digitalt kulturarv (via exempelvis K-samsök)

- Skapa förutsättning för datadriven forskning

Forskning

Forskning har i omfattande akademisk konkurrens beviljats stora anslag för forskning och för forskningsförmedling, som når ut både nationellt och internationellt. Forskningsprogrammet DigArv som samordnar landets pågående projekt inom forskning och digitalisering av kulturarv, förvaltas av avdelningen. Som organisatörer i ansökningssystemet PRISMA hanterar verksamheten stadens alla ansökningar om forskningsprojekt. En forskningsmiljö med mikrohistorisk inriktning växer fram, med omfattande nationella och internationella kontakter. Det skapar förutsättningar för samverkan och externfinansierade projekt av stor betydelse för verksamheten på avdelningen.

Genom förlagsverksamhet och forskarnätverk initieras och förmedlas ny forskning om Stockholm inom Stockholmia – forskning och förlag. Publikationerna ligger till grund för utställningar och program på avdelningen och bidrar till en levande, aktiv och aktuell historieskrivning som också når ut till många läsare utanför stadens gränser. För att möjliggöra detta långsiktigt måste verksamheten ha grundläggande resurser. En viktig prioritering under kommande år kommer att vara uppbyggnaden av ett centrum för mikrohistoria.

Stockholms stadsbibliotek

Utöver en generellt hög kostnadsutveckling och ökade hyreskostnader till följd av renoveringen av Asplundhuset noterar avdelningen behov av nytt verksamhetssystem under den kommande perioden, ett bibliotekssystem där intelligent materialstyrning kommer att vara en nödvändig komponent.

Kostnadsutvecklingen på avdelningen ställer krav på tillförsel av medel, alternativet är att se över och minska de fasta kostnaderna och dimensionera om verksamheten.

Motverka utanförskap och trygghetsskapande arbete

Under perioden bör biblioteket och kulturskolan i Farsta beläget i kulturhuset Fanfaren utredas och utvecklas till en biblioteks- och kulturnod. Detta i enlighet med stadens ambition att etablera en biblioteksnod i varje stadsdel samt tillvarata möjligheterna till ett utvecklat kulturhus likt det som planeras i Liljeholmen och som etablerats i Östberga. Ett sammanhållet kulturhus i förvaltningens regi med verksamhet för bibliotek, kulturskola samt civilsamhälle kan spela en avgörande roll i det förebyggande trygghetsskapande arbetet i stadsdelen samtidigt som de lika möjligheterna att ta del av och skapa kultur stärks. Kulturhuset är i behov av en större verksamhetsanpassning- och underhållsrenovering som bör sammanfalla med satsningen på ett utvecklat kulturhus.

Verksamhetsanpassat och tekniskt upprustat stadsbibliotek

En nödvändig utökad renovering och verksamhetsanpassning av Stadsbiblioteket vid Odenplan (Asplundhuset) kommer att skapa helt nya förutsättningar för stadens största bibliotek att möta stockholmarnas behov av relevanta bibliotekstjänster. Sommaren 2023 påbörjades renoveringar av utomhusmiljön i syfte att stärka tryggheten runt biblioteket men även skapa förutsättningar för verksamhet utomhus. Våren 2024 fattas genomförandebeslut

och produktion för ett upprustat och verksamhetsanpassat bibliotek startar 2025.

Verksamheten i huset kommer etappvis fasas ut för att stänga i samband med att produktion startar. När biblioteket åter öppnar upp i slutet av 2027 kommer den publika verksamhetsytan ha utökats med 400 kvadratmeter med fokus på barn- och unga samt programverksamhet.

Hyreskostnaderna som följer med renoveringen är omfattande och måste kompenseras om nuvarande nivå på Stockholms stadsbiblioteks biblioteksstruktur ska bibehållas. Om de ökade kostnaderna inte kompenseras inför 2027-2028 kommer Stadsbiblioteket behöva minska ned sin nuvarande verksamhet. I anslutning till projektet behöver ägandeskapet och kostnaderna för kontinuerlig renovering över tid av Stadsbibliotekets originalmöbler fastställas och formellt regleras mellan Kulturförvaltningen och Fastighetskontoret.

Fortsätta utveckla öppethållandet

Öppettiderna, inte minst i ytterstaden, är avgörande för att få fler stockholmare att komma till biblioteken. Stockholms stadsbibliotek ökar tillgängligheten genom att arbeta med bättre öppethållande, ordinarie öppettider kompletteras med målgruppsanpassade öppettider (selektivt öppet), förtroendeöppet och meröppet vilket innebär att biblioteken kan användas utan närvarande personal. Det är eftersträvansvärt att kunna ha biblioteken öppna över hela året, särskilt i stadsdelar där många är kvar under sommaren.

Under perioden kommer tidigare säkerhetsbedömningar av lokalerna ses över i syfte att identifiera ytterligare bibliotek som kan meröppnas. För att kunna omvandla ytterligare bibliotek till meröppna kommer det krävas anpassningar och investeringar i lokalerna som inte ryms inom nuvarande budget.

3.2 Investeringar

Kommunfullmäktiges förslag till investeringsplan för 2025 och 2026 är antagen i samband med beslutet om verksamhetsplan 2024.

Investeringsplan, mnkr	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Utgifter	23,3	6,3	6,3
Inkomster	0,0	0,0	0,0
Netto	23,3	6,3	6,3

Utöver investeringsplan identifierar förvaltningen flera investeringsprojekt som inte ryms inom investeringsplanen men som bedöms som nödvändiga för verksamheten. Det finns ett växande behov av ett kontinuerligt underhåll och modernisering av kulturförvaltningens lokaler. Förvaltningens investeringsmedel i plan är mycket begränsade. Detta utgör ett hinder för att tillgodose det akuta underhållsbehov som finns.

Förvaltningen har ett ökat fokus på kostnadsmedvetenhet och prioriterar investeringsprojekt för att begränsa utgifterna. Kapitalkostnader för tillkommande investeringsbehov ingår inte i kostnadsberäkningen för driftbudget.

Kulturskolan

Ett flertal av Kulturskolans egna lokaler är kraftigt eftersatta vad gäller underhåll och viss funktionalitet. Det finns stora behov av renovering, lokalanpassning och brand- och säkerhetsinvesteringar. Samtidigt behövs instrument kontinuerligt bytas ut och ny musik- och filmteknik köpas in. Därtill behöver även Kulturskolans scener tillgänglighetsanpassas, exempelvis med hörselslingor, LED-belysning och ljudteknik.

I utvecklandet av digital verksamhet behöver salar och studios utrustas med teknisk hårdvara och inredas med anpassningar för undervisning. Detta för att skapa enhetliga förutsättningar för deltagare och lärare, oavsett vilken lokal de undervisar i.

Fler investeringar som Kulturskolan behöver framöver är inom ramen för samverkansprojekt med andra delar av kulturförvaltningen såsom kulturhuset fanfaren och kulturhuset i Liljeholmen.

Museer och konst

Flytt av Medeltidsmuseet. I inriktningsbeslutet som kulturnämnden fattade beslut om i februari 2022, och som behandlats i kommunstyrelsens ekonomiutskott, framgår att de sammanlagda engångskostnaderna för etableringen i Börshuset kommer att uppgå till ca 55 - 75 mnkr i 2022 års priser. Projekteringen påbörjas 2025 och investeringsmedel behöver därför tillföras redan från 2025.

Förvaltningen tilldelas årligen medel till konstinköp och för renovering av konst på allmän plats. Tilldelningen har varit oförändrad under flera år. För att tillgodose behovet behöver medel tillföras.

Stockholms stadsbibliotek

Det är fortsatt viktigt att säkerställa tillgängliga, funktionella och trygga biblioteksrum. Samtidigt behöver biblioteksrummet utvecklas. Från ett rum orienterat kring samlingar och läsning till att även erbjuda ytor för aktivitet, möten och medskapande. Med erfarenhet från de trygghetsrenoveringar som genomförts i bland annat Skärholmen, Högdalen och Rinkeby finns erfarenhet och koncept för hur andra bibliotek kan anpassas och göras tryggare. Möjligheten till ytterligare trygghetsrenoveringar och fortsatt lokalutveckling begränsas dock av en snäv investeringsbudget men också av begränsad möjlighet att bära ytterligare kapitalkostnader som följer då investeringar görs.

Evenemang

Avdelningen har påbörjat förprojekteringsarbetet med att identifiera kostnaderna för ett kommande utbyte alternativt renovering av taket på Kungsträdgårdens scen. Kostnadsberäkningen och utredningen beräknas vara klar i slutet av 2024.

Liljevalchs

Taket i Bergstensehuset måste renoveras. En utredning pågår som ska redogöra för vilka åtgärder som krävs och vad kostnaden för investeringen blir. Fastighetskontoret kommer att projektleda renoveringen och Liljevalchs kommer efter avslutad renovering att få en ökad hyreskostnad. Under 2026 planeras en skaparverkstad att byggas i konsthallen.

4 Lokalförsörjningsplan

Lokalförsörjningsplanen är ett verktyg för att kunna planera det långsiktiga behovet av lokaler i staden. Kulturnämndens och övriga nämnders lokalförsörjningsplaner ska tillsammans utgöra grunden till stadens övergripande lokalresursplan.

4.1 Sammanfattning

Lokalförsörjningsplanen är ett styrdokument för respektive nämnds kort- och långsiktiga arbete med lokalplanering där nämndens totala behov av lokaler, planerade förändringar och lokalkostnader sammanställs.

Kulturnämnden har drygt 90 hyresavtal i staden, ytan uppgår till omkring 70 000 m² (enligt stadens egen lokaldatabas, LOIS). Lokalerna används som bibliotek, kulturskolor, museer och administrativa kontorslokaler. Den totala hyreskostnaden beräknas uppgå till cirka 200 mnkr 2024.

4.2 Planeringsförutsättningar

Kulturförvaltningen förväntar sig betydande lokalkostnadsökningar de kommande åren. Detta med anledning av stadens planerade reoveringar av Asplundhuset och Liljevalchs konsthall, (Bergstenshuset), samt omlokaliseringen av Medeltidsmuseet. Nivån på internränta, höjt konsumentprisindex samt ökade el- och driftskostnader gör att lokalkostnaderna mycket sannolikt kommer öka väsentligt.

4.3 Bedömd hyreskostnadsutveckling

Kulturnämndens totala hyreskostnader beräknas uppgå till cirka 200 mnkr 2024, det vill säga cirka 17 % av kulturförvaltningens totala beräknade budget.

Nivån på stadens internränta kommer att avsevärt höja kulturnämndens kostnader för lokaler, det gäller särskilt utfallet för Liljevalchs konsthall och Stadsbiblioteket (Asplundhuset). Hyresavtalen för dessa hyresobjekt innehåller stora hyrestillägg för de investeringar som fastighetsnämnden beslutat om att genomföra. Hyrestilläggen består av två delar, dels en amortering av fastighetsnämndens investeringskostnad (rak amortering), dels en internränta som betalas på det återstående kapitalbeloppet.

Tilläggshyran för Liljevalchs konsthall

Kulturnämnden kommer att under 2024 betala drygt 13 mnkr i amortering och 9 mnkr i internränta till fastighetsnämnden för Liljevalchs konsthall. Det återstående kapitalbeloppet som även inkluderar byggnationen av Liljevalchs+ uppgår till omkring 400 mnkr, och ska betalas av fram till år 2052

Fastighetsnämnden initierade och påbörjade under 2023 en byggnadsteknisk genomgång en så kallad förstudie av Bergstenshuset, Liljevalchs konsthall. Rapporten visar att byggnaden, som har ett kulturhistoriskt värde, också har ett stort underhållsbehov.

Tilläggshyran för Stockholms stadsbibliotek

Kulturnämnden kommer under 2024 att betala omkring 7 mnkr i amortering och 3 mnkr i internränta till fastighetsnämnden för Stockholms stadsbibliotek. Det återstående kapitalbeloppet uppgår till omkring 130 mnkr och ska betalas av fram till 2045.

Det återstår ett omfattande men välbehövligt och av kulturförvaltningen efterlängtat renoveringsarbete av Asplundhuset, (Stockholms stadsbibliotek). Den preliminära bedömningen är att denna investering beräknas till omkring 400 mnkr. Det kommer även här att innebära ökande hyreskostnader för kulturnämnden.

Kulturnämnden har ålagts att under hela renoveringsperioden fortsätta bekosta hyra och driftskostnader för Asplundhuset i form av bland annat el. Därtill förväntas kulturnämnden betala evakueringskostnader i form av ersättningslokaler för att Stadsbiblioteket ska kunna upprätthålla samhällsservice. Det bör understrykas att de kapital- och räntekostnader som kan kopplas till stadens stora investeringar i Asplundhuset kommer utgöra en väsentlig ekonomisk utmaning för Kulturnämnden, både under och efter renoveringen.

Lokaler som kan sägas upp inom tre år

Inom en treårsperiod kan omkring 75 % av kulturnämndens hyresavtal sägas upp eller omförhandlas, av oss som hyresgäst eller av hyresvärden.

4.4 Samverkan

Kulturförvaltningen önskar samutnyttja sina verksamhetslokaler med andra fackförvaltningar och stadsförvaltningar. Idag finns det etablerade samarbeten mellan medborgarkontor och bibliotek i Tensta, Blackeberg, Hässelby gård och Älvsjö.

Det finns även en samverkansöverenskommelse mellan kulturförvaltningen och utbildningsförvaltningen om att Kulturskolan ska få hyra befintliga skollokaler.

4.5 Lokalplanering - ej pedagogisk verksamhet

4.5.1 Summerande analys av nuläge samt framtida planering

Kulturnämndens verksamheter riktar sig till stadens medborgare, därför är det viktigt att de publika lokalerna är tillgängliga och ändamålsenliga.

Stadens medborgare förväntar sig att nämndens verksamheter drivs i lättillgängliga lokaler med goda kommunikationer och det är en förutsättning för att Kulturnämnden ska kunna nå ut med sitt erbjudande. Kulturnämndens inriktning mot centralt placerade verksamhetslokaler innebär en högre utmaning vid hyresförhandlingar.

Lokalbehov för våra verksamheter (renovering och underhåll)

I stadens Fastighets- och lokalpolicy i budget 2024, slås det fast att huvudprincipen för stadens fastighetsägande nämnder och bolagsstyrelser är att de ansvarar för all drift och underhåll då de hyr ut lokaler och bostäder till stadens verksamheter. Kulturförvaltningen genomför under 2024 ett arbete med att kartlägga kulturnämndens behov av lokalunderhåll. Underlaget läggs in i stadens egen lokaldatabas (LOIS). Genom att arbeta systematiskt och professionellt gällande lokalernas underhållsbehov, vill Kulturförvaltningen bidra till tryggare

lokaler för våra besökare och medarbetare samt bättre arbetsmiljö, förbättrad ekonomisk styrning och möjlighet till professionell dialog med våra hyresvärdar, både stadens egna bolag och privata aktörer.

4.5.2 Nuläge 31 januari 2024

Planerade projekt 2024

Bibliotek Hornstull

Under 2024 planeras en renovering av Hornstulls bibliotek. Renoveringen finansieras med egna investeringsmedel.

Kulturskolan Bromma

Hyresvärden har sagt upp avtalet för omförhandling och i dialogen om framtida samarbete diskuteras även en hyresgäst Anpassning.

Kungsträdgårdens scen

En förprojektering av upprustningen av scenen i Kungsträdgården har påbörjats.

Liljevalchs konsthall

Omfattande renovering av Bergstenshuset planeras över tid. Inga beslut fattade om omfattningen ännu.

Stadsbiblioteket (Asplundhuset)

Stängs under 2024 för omfattande renoveringar och beräknas öppna igen 2027.

Trygghetsskapande åtgärder

Kulturnämndens (förvaltningens) verksamhetslokaler ska upplevas som trygga och säkra. Förvaltningen ska vidta åtgärder för att minska uppkomst av oväntade eller oönskade händelser som kan upplevas otrygga för besökare och medarbetare. Exempel på sådana åtgärder är kontinuerligt underhåll, systematiskt brandskyddsarbete, lås, larm och passersystem, samt lokalanpassningar som motverkar risken för brottslighet.

4.5.3 Planering av lokaler för år 2025-2032 (första planeringsperioden)

Medeltidsmuseet

Medeltidsmuseet flyttar ut senast den 31 december 2024 med anledning av att Riksdagsförvaltningen vill disponera museets nuvarande lokaler. En etablering planeras i Börshuset vid Stortorget. Börshuset ägs av Stockholms stad och förvaltas av fastighetsnämnden. Den preliminära prognosen pekar på en betydande investeringskostnad för staden. Det kommer att innebära ytterligare ökade hyreskostnader för kulturnämnden.

Stockholms stadsbibliotek - Asplundhuset

Biblioteket stängs helt 2024 och beräknas öppna igen 2027.

Liljevalchs konsthall

Omfattande renovering av Bergstenshuset planeras över tid med preliminär start under perioden 2026-2027. Inga beslut fattade om omfattningen ännu.

4.5.4 Planering för lokaler år 2033-2045 (andra planeringsperioden)

Inga kända behov av lokalförändringar.

5 Övriga redovisningar

Medborgarbudget och medborgarinflytande

Samtliga av kulturförvaltningens avdelningar har metoder för att inhämta kunskap om invånarnas behov.

Under perioden etableras en testbädd för biblioteksverksamhet i Liljeholmen där verksamheten och lokalens utformning växer fram genom att undersöka medborgarnas behov av bibliotek. Verksamheten förväntas vara i konstant utveckling under projektperioden som sträcker sig till och med 2027.

Testbäddens mål är att identifiera och utforska biblioteksverksamhet som är efterfrågad och hur denna ska vara utformad vid övergång till en större biblioteks- och kulturnod. Här ska även former för samverkan med det fria kulturlivet, stadsdelen samt kulturskolan utforskas genom ständiga förbättringar och medborgarinflytande i linje med Stockholms stads kvalitetsprogram.

Inom Fokus Järva planerar biblioteken att genom fördjupad medborgardialog och stadsdelssamverkan stärka innehållsutbudet kopplat till aktuella samhällsfrågor, samhällsservice och personlig utveckling. Detta kopplas primärt till barnverksamhet, i form av läsfremjande- och språkutvecklande insatser på fritiden, och till familjesamlade aktiviteter identifierade i samtal med de boende i området.

Båda initiativen bygger vidare på Stockholms stadsbiblioteks omfattande kompetensutveckling inom metoder för användardriven verksamhetsutveckling och tjänstedesign/UX och konkretiserar hur stadens kvalitetsprogram kan omsättas i praktiken.

Ungas inflytande, delaktighet och rättigheter är prioriterade frågor inom Kulturskolans verksamhet nationellt, såväl som inom andra av kommunernas kulturverksamheter. Barnkonventionens inkorporering i lagstiftningen 1 januari 2020 har ytterligare bidragit till ett ökat fokus på barnens rättigheter.

Under våren 2021 startade Kulturskolan Stockholm en förstudie vilket fortsatt i projektform. Den innefattar utbildningsinsatser, ungdomsträffar, föreläsningar, seminarier och diskussionsgrupper på både enhetsnivå och avdelningsnivå med fokus på barnkonventionen och delaktighet samt demokrati ur ett bredare perspektiv. Projektet innefattar även ett nationellt chefsnätverk bestående av kulturskolor från 14 kommuner för att utveckla strategier för implementering av barnkonventionen. Detta arbete har lett till att Kulturskolan har en beslutad strategi för barn och ungas delaktighet och inflytande som ligger till grund för kommande års verksamhetsplanering. Under läsåret 2023-2024 ingår ett arbete i strategin med att ta fram en gemensam barnsyn samt fortsatta fortbildningar för all personal i barnrätt.

Strategin blir ett viktigt underlag för arbetet med att ta fram en kulturskoleplan som kommer pågå i kulturförvaltningen under 2024-2025. Kulturskoleplanen ska beskriva Kulturskolan roll, mål och prioriterade strategiska förflyttningar. Målet är att kultur ska ta mer plats och bli mer betydelsefullt som en del av barn och ungas fritid samt att skapa en mer jämlik tillgång till kulturskoleverksamhet för barn och unga på deras villkor.

Barnkonventionen behöver och ska synliggöras inom Kulturskolan på individ-, grupp- och organisationsnivå. Barnkonventionen som begrepp är etablerat hos många pedagoger och medarbetare inom Kulturskolan. Hur arbetet med barn och unga ska fortlöpa och genomföras i hela organisationen behöver definieras. Arbetet med barn och ungas delaktighet och inflytande samt hur detta ska genomföras i hela organisationen kommer att definieras i kulturskoleplanen som kommer att tas fram under planperioden.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Maria Jansén, Förvaltningschef	2024-04-11
Lena Nilsson, Avdelningschef	2024-04-11